

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

13 – 19 ŞUBAT 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	5
VAATLERİMİZ	5
13 – 19 ŞUBAT 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	8
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	9
ENFLASYON YİNE YÜKSELİŞE GEÇTİ	14
DIŞ TİCARET AÇIĞI PATLADI	15
FAİZDEN KAZANAN KÂRINI YÜZDE 366 ARTTIRDI.	16
GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 21,4'E YÜKSELDİ!	16
DEPREM KAMUYU ÇÖKERTTİ	17
HİÇBİR TEDBİR ALMADILAR	18
KREDİ KULLANILMADI BİNALAR YERLE BİR	18
TOPLANAN DEPREM VERGİLERİ NEREDE?	19
UYARILAR KÂĞIT ÜZERİNDE KALDI	19
AFAD'IN PERSONEL EKSİKLİĞİ KRONİKMİŞ	21
AFAD'IN BÜTÇESİ MAKASLANDI, DİYANET'İN ŞAHA KALKTI	21
AFAD'DA ÇADIR SKANDALI	22
AKP'LİLER KULAKLARINI DEPREME KAPATMIŞ	23
YIKIMIN NEDENİ TERCİHLER	24
PLANLAR KÂĞIT ÜZERİNDE KALDI	25
BUNUN ADI UTANMAZLIK!	26
PARK ALANI CAMİ ALANINA DÖNÜŞTÜRÜLDÜ	26
TEK DERTLERİ GERÇEKLERİ GİZLEMELER	27
TESPİT VAR AMA İYİLEŞTİRME YOK	28
GÜVENLİ YAPILAŞMA SINIFI GEÇEMEDİ	29
KAMU İHALELERİ İPTAL EDİLMİŞ	30
SARAY REJİMİ İNTERNETİ KAPATARAK BİR İNSANLIK SUÇU İŞLEMİŞTİR	31
YANDAŞ İNTERNET MEDYASI HAMLESİ!	31
RANTIN ARACI PAZARLIK SİSTEMİ	32
AÇLIĞA MAHKUM!	34
ADAY OLMAYANA OY...!	35
ALEVİ AÇILIMI DEĞİL SEÇİM YATIRIMI!	36
TÜRKİYE'DE 2022'DE BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI AZALDI	36
DOĞU SINIRIMIZDA VE KAFKASLARDA YENİ ÇATIŞMALAR BAŞLAYABİLİR!	37
DİPLOMATİK TEAMÜLLER VE MÜTTEFİKLİĞE AYKIRI TUTUM	37
RUSYA'YA YÖNELİK YAPTIRIMLARIN TÜRKİYE ÜZERİNDEN 'DELİNMEMESİ' UYARISI	38
YETKİNİZ ÇOK YÖNETME YETENEĞİNİZ YOK	39

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş

savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşıdakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

**KAHRAMANMARAŞ'TA MEYDANA GELEN VE
BİRÇOK İLİMİZDE ETKİLİ OLAN DEPREMDE
HAYATINI KAYBEDEN VATANDAŞLARIMIZA
ALLAT'TAN RAHMET, YARALILARA ACİL
ŞIFALAR DİLİYORUZ.**

BU FELAKETİ DAYANIŞMA İLE AŞACAĞIZ.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

*Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracız.

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

*15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz kırmızı mazot vereceğiz.

*Ziraat Bankası kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye üretim için ucuz kredi verecek.

*Çiftçimizin kredi, su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye en az bir teknik personel ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek milli gelirin en az %1'i olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde alım garantisi vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra ödenecek.

*Tarım kooperatiflerinin yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

*Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde ithalatı yasaklayacağız.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

*Sanayicinin ve esnafın elektrik borçlarının faizlerini sileceğiz.

*Aritma tesislerinin enerji bedellerini devlet ödeyecek.

*FABKA projesi ile girişimcilere düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar inşa edeceğiz.

*Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı Teknoloji Lisesi kurulacak.

*Enerji Kooperatiflerinin yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz

*Yenilenebilir enerji için YEKDES adında yeni bir destekleme mekanizması kuracağız.

*Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu teknik personeli yetiştirecek mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.

*Mesleki eğitim almış gençlerimizin, kendi alanlarında çalışmalarını teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız.**
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz.**
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız.**
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi kaldıracacağız.**
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracacağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak.**
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**
- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında **"Yeni Başlangıçölar Fonu"** kuracağız ihtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağiz.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.
- ***Kira stopajını** kaldıracacağız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkında yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu**'nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız**.

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave **ücret ve fark ücretlerini kaldıracağız**.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni ve Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak**.

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak**.

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek**.

*"**Türkiye Muhtarlar Birliği**" kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracacağız.

13 – 19 ŞUBAT 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*13 Şubat 1967 - Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (**DİSK**) kuruldu. Sendika Başkanları yaptıkları açıklamada; "Türk işçi sınıfının çıkarları, hakları, özgürlükleri ve onuru için bir araya geldik" dediler.

*13 Şubat **Dünya Radyo Günü**

*14 Şubat **Sevgililer Günü**, 14 Şubat günü birçok ülkede kutlanan özel gündür. Kökeni, Roma Katolik Kilisesi'nin inancına dayanan bu gün, Valentine isimindeki bir din adamının adına ilan edilen bir bayram günü olarak ortaya çıkmıştır.

*14 Şubat **Dünya Öykü Günü**

*17 Şubat 2023 Cuma **Miraç Kandili**

*17 Şubat 1961 - Eski Sağlık Bakanı, İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı **Lütfi Kırdar**, Yassıada'da ifade verirken kalp krizi geçirdi ve öldü.

*17 Şubat 1987 - 12 Eylül askerî darbesinden sonra toplatılan 39 ton ağırlığındaki kitap, dergi ile günlük ve haftalık gazete, SEKA'da imha edildi.

*17 Şubat 1993 - Jandarma Genel Komutanı Orgeneral **Eşref Bitlis**'in bulunduğu askerî uçak Ankara Güvercinlik alanından havalandıktan kısa süre sonra, Ankara Yenimahalle'deki (PTT) İşleme Merkezinin bahçesine düştü. Kazada; Bitlis ile 3 subay, 1 astsubay ve 1 PTT görevlisi öldü.

*17 Şubat 2016 - Ankara'da Devlet Mahallesi'nde asker ve personeli taşıyan servis araçlarına, bombalı intihar saldırısı düzenlendi. 28 kişi öldü, 61 kişi yaralandı. Başbakan Ahmet Davutoğlu, saldırının YPG tarafından gerçekleştirildiğini açıkladı.

*17 Şubat **Dünya Kediler Günü** Dünya olanakları sadece insanlara değil tüm canlılara sunulmuş ve tüm canlıların birlikteliğine dayanan bir düzen ile işlemekte ve güzelleşmektedir. Dayanışma, yardım ve şefkat sadece insana değil ona muhtaç tüm canlılara dönük olmalı, yardım ve sevgi ile tüm canlıların birlikte yaşadığı güzel bir yaşam oluşturulmalıdır. Zira sevgi tüm canlılara dönük olduğunda anlam kazanmaktadır.

*18 Şubat 1952'de TBMM, Türkiye'nin NATO üyeliğini onayladı. Türkiye, **21 Şubat** günü **NATO** üyesi oldu.

*18 Şubat 1995 - **Sosyaldemokrat Halkçı Parti ve Cumhuriyet Halk Partisi, CHP çatısı altında birleşti.** SHP'li Hikmet Çetin oy birliğiyle Genel Başkan seçildi.

*19 Şubat 2001 - Millî Güvenlik Kurulu'nun Çankaya Köşkü'nde yapılan Şubat ayı toplantısında, Başbakan Bülent Ecevit, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile yaşadığı tartışma nedeniyle toplantıyı terk etti. (**Anayasa kitapçığı krizi**)

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Dış ticaret açığı 2023 yılına da rekorla başladı:** 2022 yılını 110 milyar dolarla tarihinin en yüksek yıllık dış ticaret açığıyla tamamlayan Türkiye, 2023 yılına da aylık bazda dış ticaret açığıyla başladı. Türkiye ocakta, 14,3 milyar dolarla tüm ayların dış ticaret açığı rekorunu kırdı.

• **Turizm gelirleri:** TÜİK'in geçen yıl hesaplama yöntemini değiştirerek geriye doğru da oldukça yüksek miktarlarda artırdığı turizm gelirlerinin 2022 yılında önceki yıla göre yüzde 53,4 oranında artarak 46,3 milyar dolara yükseldiği açıklandı

• **Merkez Bankasının, brüt rezervi,** 20 - 27 Ocak haftasında 1 milyar 604 milyon dolar azalarak 127,1 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 676 milyon dolar daha azalarak -45,8 milyar dolar oldu.

• **Bankaların karı:** Bankacılık sektörünün toplam aktiflerinin yüzde 55,7, özkaynaklarının ise yüzde 98 oranında arttığı 2022 yılında elde ettiği net kar ise yüzde 370,7 oranında artarak 433,5 milyar liraya kadar çıktı.

• **KOBİ kredileri:** Küçük ve orta boy işletmelerin bankacılık sektörüne olan kredi borçları 2022 yılında 956 milyar lira (yüzde 84,5 oranında) artarak 2 trilyon 87 milyar liraya kadar yükseldi.

• **Tarım sektörünün bankalara olan borçları** ise 2022 yılında yüzde 96,1 oranında (161 milyar lira) artarak 329 milyar liraya çıktı.

• **Tüketicinin borçları:** Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 20 -27 Ocak haftasında 32,6 milyar lira daha artarak 27 Ocak itibariyle 1 trilyon 643 milyar liraya çıktı. Tüketicilerin kredi kartı ve tüketici kredileri nedeniyle bankalara ödediği faiz ise önceki yıla göre yüzde 57,3 oranında artarak 186,7 milyar liraya kadar yükseldi.

• **Enflasyon:** TÜİK'in tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) ocakta bir önceki aya göre yüzde 6,65 oranında arttı. Türkiye'deki aylık enflasyon, dünyadaki 62 ülkenin yıllık enflasyonunun üzerine çıktı.

• **İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı** ise geçen yılın aynı gününe göre 325 bin adet artarak 3 Şubat 2023 itibariyle 23 milyon 277 bine çıktı.

• **Asgari ücretin net 8 bin 506 lira olarak uygulanmaya başlandığı ocak ayında, açlık sınırı** ise Türk-İş'e göre 8 bin 864 liraya, Birleşik Kamu İş'e göre ise 9 bin 769 liraya çıktı. Yılın ilk ayında açlık sınırı her iki kuruluşa göre de 700 liranın üzerinde arttı.

• **Bankalardaki yurt içi yerleşiklere ait ve 1 milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan hesap sayısı** 2022 yılında 290 bin artarak 761 bine kadar yükseldi.

• **Borsa İstanbul'daki (BİST) hisse senedi yatırımcı sayısının** 204 bin kişi artarak 3 milyon 988 bine yükseldiği ocak ayında, pay piyasasında işlem gören hisse senetlerinin değeri ise 310,5 milyar lira azalarak 2,3 trilyon liraya kadar geriledi.

- *SGK'nın geçen yılın ilk 11 aylık dönemindeki finansman açığı bir önceki yıla göre yüzde 67,4 oranında artarak 41,3 milyar liraya yükseldi.*

2022'Yİ REKOR DIŞ TİCARET AÇIĞIYLA BİTİREN TÜRKİYE 2023'E DE REKORLA BAŞLADI

- 2022 yılını 110 milyar dolarla tarihinin en yüksek yıllık dış ticaret açığıyla tamamlayan Türkiye, 2023 yılına da aylık bazda dış ticaret açığıyla başladı.
- Ticaret Bakanlığının öncü verilerine göre Türkiye'nin ihracatı ocakta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,4 oranında artarak 19,4 milyar dolar olurken, ithalat ise yüzde 21,2 oranında büyümeyle 33,7 milyar dolara kadar çıktı.
- Dolayısıyla Türkiye ocakta, 14,3 milyar dolarla tüm ayların dış ticaret açığı rekorunu kırdı. Bu ocak ayında 10 milyar dolar civarında yine aylık bazda rekor olabilecek bir cari işlemler açığı verilmiş olabileceği anlamına da geliyor.
- Geçen yıl ocakta da yüzde 63 ile oldukça düşük bir düzeyde bulunan İhracatın ithalatı karşılama oranı bu yıl ocakta 5,6 puan daha azalarak yüzde 57,4'e kadar geriledi.
- **Ticaret Bakanı Mehmet Muş, dış ticaret açığındaki bu yüksek artışı enerji ve altın ithalatına bağladı. Ocak ayı ithalatının 8,8 milyar dolarının enerji, 5,1 milyar dolarının da altın ithalatından kaynaklandığını açıkladı.**
- **Bu açıklama dış ticaret açığının temel nedeninin iktidarın dünya ve Türkiye gerçeğiyle ilgisi bulunmayan, akla ve bilime aykırı, saçma-sapan uygulamalardan kaynaklandığını gösteriyor.**
- Zira altın ithalatının bu kadar artmasının temelinde, tasarruf sahiplerinin Türk lirası mevduat faizlerinin düşük tutulması yüzünden, tasarruflarını enflasyona karşı korumak için altına yatırım yapmaları yatıyor. Altına talebi artıran düşük faiz politikası aynı zamanda iç talebi de artırarak enerji ithalatını da dolaylı olarak artırıyor.

2022 YILINDA TURİZM GELİRİ 46,3 MİLYAR DOLARA YÜKSELDİ

- TÜİK'in geçen yıl hesaplama yöntemini değiştirerek geriye doğru da oldukça yüksek miktarlarda artırdığı turizm gelirlerinin 2022 yılında önceki yıla göre yüzde 53,4 oranında artarak 46,3 milyar dolara yükseldiği açıklandı.
- TL'nin yüksek oranda değer kaybına rağmen Türkiye'nin turizm harcamaları da 2022 yılında önceki yıla göre yüzde 130 oranında artarak 4,3 milyar dolara kadar çıktı.
- 2022 yılında turizm gelir ve giderlerindeki yüksek oranlı artışların kaynağında salgın nedeniyle 2020 ve 2021 yılı turizm gelir ve giderlerinin önceki yılların ortalamalarının oldukça altına inmesinin baz etkisi de bulunuyor. 2019 yılında 39 milyar dolar olan turizm gelirleri 2020 yılında 14,8 milyar dolara inmiş, 2021 yılında da 30 milyar dolarda kalmıştı. Yine 2019 yılında 4,4 milyar dolar olan Türkiye'nin turizm giderleri de 2020 ve 2021 yıllarında 1 milyar dolara kadar küçülmüştü.
- 2022 yılında net turizm geliri 2021 yılına göre yüzde 48,3 oranında artarak 42 milyar dolar oldu.
- TÜİK'in turizm gelirleriyle ilgili yöntem değişikliğinin en önemli sonucu turist başına ortalama harcama miktarının, diğer ülkeler göre oldukça yüksek bir rakama çıkması oldu. Bu gelirler hesaplanırken turistlerin 2021 yılında Türkiye'de ortalama 1.028 dolar, 2022 yılında da 901 dolar harcadığı varsayılıyor.
- Bu arada turizm geliri kalemlerine, turistlerin Türkiye'ye ait havayolu ve diğer taşıma şirketlerine ödediği paralar ile Türkiye'deki haberleşme ve benzeri harcamaları da dahil bulunuyor.

MERKEZ BANKASI REZERVİ

- **Merkez Bankasının, brüt rezervi, 20 - 27 Ocak haftasında 1 milyar 604 milyon dolar azalarak 127,1 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 676 milyon dolar daha azalarak -45,8 milyar dolar oldu.**
- Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 76,2 milyar doları döviz, 50,9 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 2 milyar 948 milyon dolarlık azalış, altın varlıklarında ise 1 milyar 344 milyon dolarlık artış oldu.
- Merkez Bankasının, swap borçları da dahil toplam döviz-altın borçları 188,1 milyar dolara oldu. Bu borcun 116,4 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 71,7 milyar dolar düzeyinde bulunuyor.

- Kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı, Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 907 milyon dolar azalarak 25,8 milyar dolara indi.. Swap borcu yükümlülüklerle dâhil edildiğinde ise net rezerv 676 milyon dolar azalarak -45,1 milyar dolardan -45,8 milyar dolara indi.
- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 27 Ocak itibarıyla yüzde 56,4 olarak hesaplandı.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki mevduat, 20 - 27 Ocak haftasında bir önceki hataya göre 71,5 milyar lira artarak 9,19 trilyon lira oldu.
- Döviz mevduatları 20 - 27 Ocak haftasında 1,8 milyar dolar azalarak 223,2 milyar dolara indi. Aynı haftada, TL mevduatlarda ise 101,9 milyar liralık artış yaşandı.
- Aynı haftada gerçek kişilerin, döviz mevduatında 672 milyon dolarlık azalma, TL mevduatlarında da 34 milyar liralık artış yaşandı.
- Kur korumalı mevduatlar ise 19,2 milyar lira artarak 1 trilyon 405 milyar lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 45,6 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 50'ye indi.
- Döviz endekli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dâhil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 60,8 oldu.

Krediler

- Kredi stoku ise 85,6 milyar lira genişleyerek 7,8 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 73,2 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 12,4 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 536 milyon dolar artarak 133,8 milyar dolara çıktı.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 162 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

BANKALARIN KARI YÜZDE 370 ARTTI

- Bankacılık sektörünün toplam aktiflerinin yüzde 55,7, özkaynaklarının ise yüzde 98 oranında arttığı 2022 yılında elde ettiği net kar ise yüzde 370,7 oranında artarak 433,5 milyar liraya kadar yükseldi.
- İktidarın, faiz indirerek Merkez Bankası kanalıyla düşük faizle fonladığı, topladığı mevduatın faiz yükünün büyük kısmını kur korumalı mevduat yoluyla devlete ödettiği bankacılık sektörü 2022 yılında karlılık açısından tarihinin en parlak yılını yaşadı.2022 yılında Hazine ve Merkez Bankasının kur korumalı mevduat için 200 milyar lira ödediği tahmin ediliyor.
- Negatif reel faiz tasarruf sahiplerinin TL cinsinden tasarruflarının erimesine yol açarken, tasarruf sahiplerinden bankalara ve kredi kullananlara kaynak transfer edilmesine yol açtı.
- 2022 yılında kamu bankalarının karı yüzde 384 oranında artarak 104 milyar liraya çıkarken, yerli ve yabancı sermayeli özel bankaların karı ise yüzde 366,5 oranında artarak 329,1 milyar lira oldu.

KOBİ'LERİN BANKALARA BORCU 2,1 TRİLYON LİRAYI BULDU

- Küçük ve orta boy işletmelerin bankacılık sektörüne olan kredi borçları 2022 yılında 956 milyar lira (yüzde 84,5 oranında) artarak 2 trilyon 87 milyar liraya kadar yükseldi.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alınan kredileri ise 1,7 milyar lira artarak 58,5 milyar liraya kadar yükseldi.

TARIM SEKTÖRÜNÜN BANKALARA OLAN BORCU YÜZDE 96 ARTTI

- Tarım sektörünün bankalara olan borçları ise 2022 yılında yüzde 96,1 oranında (161 milyar lira) artarak 329 milyar liraya yükseldi.

- Sektörün bu borcunun 264,5 milyar lirası kamu bankalarına, 64,5 milyar lirası da özel bankalara olan borçlardan kaynaklanıyor.
- Tarım sektörünün zamanında ödeyemediği için bankalar tarafından takibe alınan kredi borçları ise geçen yıl 1,6 milyar lira azalarak 2,6 milyar liraya geriledi.

VATANDAŞIN BORÇLARI TIRMANIYOR

- Son aylarda aralıksız bir büyüme eğilimi sergileyen vatandaşların bireysel kredi ve kredi kartı borçları, 20 -27 Ocak haftasında 32,6 milyar lira daha artarak 27 Ocak itibarıyla 1 trilyon 643 milyar liraya yükseldi.
- Vatandaşların borcunun 1 trilyon 156 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 487 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 13,7 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 18,9 milyar liralık artış kaydedildi.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerine devretmedikleri takipteki borçları ise 31,1 milyar lira oldu. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Vatandaşların bankalar ve finansal şirketlerden ayrı olarak TOKİ'ye taksitli konut alımları nedeniyle 28 milyar lira, varlık yönetim şirketlerine de 36 milyar lira borcu bulunuyor.**

TÜKETİCİLERİN BANKALARA ÖDEDİĞİ FAİZ

- Tüketicilerin kredi kartı ve tüketici kredileri nedeniyle bankalara ödediği faiz ise önceki yıla göre yüzde 57,3 oranında artarak 186,7 milyar liraya kadar yükseldi.
- 2021 yılına göre 68 milyar liralık artış yaşanan bu tutarın 154,3 milyar liralık kısmını tüketici kredileri, 32,1 milyar liralık kısmını ise kredi kartı borçları için ödenen faiz oluşturdu.

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 20 - 27 Ocak 2023 günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 17,97'den yüzde 18,33'e yükseldi. Dövizden dönen KKM için yüzde 12 olan üst sınırın kaldırılması bu oranı önümüzdeki haftalarda daha da artıracak.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,19 puan azalarak yüzde 28,59'a geriledi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 29,74, taşıt kredisini yüzde 25,01, konut kredisini ise yüzde 20,52 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.
- TL cinsinden ticari kredi faizi 1,14 puan artarak yüzde 14,56'ya yükseldi. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 9,08, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,24 oldu.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası, bankaları geçen hafta da yüzde 9 faiz oranıyla fonladı.*

Risk Primi (CDS)

- Hazinesin iki yıl vadeli iç borçlanma kağıdının faizi geçen hafta yüzde 7,26'ya kadar inerken, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 11,60'a çıktı. On yıl vadelinin faizi de yüzde 8,86'ya indi.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 3,9 oranında azalarak 550,06'dan 528,64'e indi. Dünyada artan risk iştahına rağmen Türkiye, Rusya ve Mısır'dan sonra en yüksek CDS primine sahip ülke olma konumunu sürdürüyor.
- Hazinesin 5 yıl vadeli dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 8,87'ye kadar çıktı.

ENFLASYON ATEŞİ DÜŞMÜYOR

- TÜİK'in tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) ocakta bir önceki aya göre yüzde 6,65 oranında arttı. Türkiye'deki aylık enflasyon, dünyadaki 62 ülkenin yıllık enflasyonunun üzerine çıktı.

- Geçen yıl ocak ayında yüzde 48,69 olan yıllık enflasyon bu yıl ocak ayında yüzde 57,68 olarak hesaplandı. Son 12 aydaki ortalama tüketici fiyatları ise bir önceki 12 aylık dönemin ortalamasına göre yüzde 72,45 olarak gerçekleşti.
- TÜİK'e göre son bir yılda gıda fiyatları ise yüzde 71 oranında artış gösterdi.
- İstanbul Ticaret Odası ise İstanbul'da perakende fiyatların ocakta bir önceki aya göre yüzde 5,94 oranında arttığını, son bir yıllık artışın ise yüzde 79,68 olarak gerçekleştiğini açıkladı.
- Ocakta üretici fiyatları ise bir önceki aya göre yüzde 4,15 oranında artarken yıllık artış da yüzde 85,46 olarak gerçekleşti. Yurt içi üretici fiyatlarındaki 12 aylık ortalamalara göre artış ise yüzde 125,3'ü buldu.
- İktidardakiler, son üç ayda bir önceki aydaki yıllık enflasyona bakarak enflasyonun baz etkisiyle gerilemesini "başarı hikayesi" olarak anlatmaya çalışırken, her üç ayda da yıllık enflasyon bir önceki yılın aynı oldukça üzerinde seyretti.
- Ayrıca baz etkisiyle düşen enflasyonun baz etkisiyle de yükseleceği göz ardı ediliyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,05 oranında artarken, Euro kurunda yüzde 0,37 oranında artış yaşandı. Kurlar 3 Şubat itibarıyla sırasıyla 18,79 TL ve 20,52 TL oldu.
- 2022 yılında 16,56 TL olan ortalama dolar kuru ise 1 Ocak - 3 Şubat itibarıyla 18,76 TL olarak gerçekleşti.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 3,34 oranında azalarak 1.128,47 lira oldu.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 3,74 oranında düştü.

12 MİLYAR LİRALIK SENET PROTESTO EDİLDİ

- 2022 yılında 191 bin 875 çek vadesinde ödenmediği için protesto edildi. Protesto edilen senetlerin parasal tutarı ise 12,1 milyar liraya yükseldi.
- Protesto edilen sayısı 2021 yılına göre yüzde 30,5 oranında azalırken, karşılıksız çeklerin parasal tutarı ise yüzde 1,7 oranında arttı.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,3 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre 1 Ocak -3 Şubat 2023 günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 847 bin yeni dosya geldi. Gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı haftalarına göre 181 bin adet azaldı. Aynı dönemde 799 bin dosya da sonuçlandırıldı. Sonuçlanan dosya sayısı da bir önceki yıla göre 152 bin adet artış gösterdi.
- Yeni gelen dosya sayısı 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 17,6 oranında azaldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise geçen yılın aynı gününe göre 325 bin adet artarak 3 Şubat 2023 itibarıyla 23 milyon 277 bine çıktı.

ASGARİ ÜCRET CEBE GİRMEYEN AÇLIK SINIRININ ALTINDA KALDI

- Asgari ücretin net 8 bin 506 lira olarak uygulanmaya başlandığı ocak ayında, açlık sınırı ise Türk-İş'e göre 8 bin 864 liraya, Birleşik Kamu İş'e göre ise 9 bin 769 liraya çıktı. Yılın ilk ayında açlık sınırı her iki kuruluşa göre de 700 liranın üzerinde arttı.
- Türk-İş yoksulluk sınırını ise 28 bin 876 lira olarak hesaplarırken, Birleşik Kamu İş'e göre de dört kişilik ailenin yoksulluk sınırı 27 bin lira olarak gerçekleşti.

1 MİLYON LİRANIN ÜZERİNDE MEVDUAT BULUNAN HESAP SAYISI 761 BİNE ÇIKTI

- Bankalardaki yurt içi yerleşiklere ait ve 1 milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan hesap sayısı 2022 yılında 290 bin artarak 761 bine kadar yükseldi.
- Geçen yıl bankalardaki yurt içi yerleşiklere ait mevduatlar 3,3 trilyon lira artarak 8,3 trilyon liraya çıkarken, 3,3 trilyon liralık artışın 2,6 trilyon liralık kısmı bir milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan hesaplardan kaynaklandı.

- Bir milyon lira ve üzerinde para bulunan hesapların, toplam mevduat içerisinde 2019 yılında yüzde 54, 2020 yılında yüzde 56, 2021 yılında da yüzde 63 olan payı 2022 yılı sonunda yüzde 69,3 olarak gerçekleştirdi.

204 BİN YENİ YATIRIMCININ GELDİĞİ OCAKTA BORSADAKİ KAYIPLAR 311 MİLYAR LİRAYI BULDU

- Borsa İstanbul'daki (BİST) hisse senedi yatırımcı sayısının 204 bin kişi artarak 3 milyon 988 bine yükseldiği ocak ayında, pay piyasasında işlem gören hisse senetlerinin değeri ise 310,5 milyar lira azalarak 2,3 trilyon liraya kadar geriledi.
- Düşük faiz ve son aylarda sabite yakın seyreden döviz kurları yüzünden, birikimlerini enflasyondan koruma kaygısıyla hisse senetlerine yönelen BİST'teki yerli yatırımcı sayısı ocakta 203 bin 401 kişi artarak 2 milyon 969 bine yükselirken, yerli yatırımcıların sahip olduğu hisse senetlerinin değeri ise 218 milyar lira azalarak 1,6 trilyon liraya düştü.
- BİST'teki yerli yatırımcıların büyük bir bölümünü küçük yatırımcılar oluştururken, yerli yatırımcılara ait hisse senetlerinin yüzde 84,2'si 1 milyon lira ve üzerinde hisse senedi bulunan 119 bin yatırımcıya ait bulunuyor.
- BİST'teki hisse senetlerinin yüzde 29'u ise sayıları 18 bine yakın olan yabancı yatırımcılar tarafından kontrol ediliyor. Yabancı yatırımcıların sahip olduğu hisse senetlerinin değeri de ocakta 92 milyar lira azalarak 668 milyar liraya indi.
- Son yıllarda BİST'teki hisse senedi yatırımlarını, artan ülke riskine bağlı olarak azaltan yabancı yatırımcıların 2018 yılında yüzde 64 olan BİST'deki payı, 2019 yılında yüzde 61'e, 2020 yılında yüzde 48,7'ye, 2021 yılı sonunda da yüzde 40'a düşmüştü. Bu düşüş eğilimi 2022 yılında da devam etti ve yüzde 29'a kadar indi.

SGK'NIN FİNANSMAN AÇIĞI 41 MİLYAR, BÜTÇEDEN AKTARILAN TUTAR 361 MİLYAR LİRAYI BULDU

- SGK'nın geçen yılın ilk 11 aylık dönemindeki finansman açığı bir önceki yıla göre yüzde 67,4 oranında artarak 41,3 milyar liraya yükseldi. Merkezi yönetim bütçesinden bu açığın finansmanı da dahil SGK'ya aktarılan toplam tutar ise 361 milyar lirayı buldu.
- Ocak-Kasım 2022 döneminde SGK'nın prim ve diğer toplam gelirleri yüzde 58,2 oranında artarak 894 milyar liraya yükseldi. Bu tutarın 630 milyar lirasını oluşturan prim gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 71 oranında arttı. Giderler ise yüzde 58,5 oranında artarak 935,5 milyar liraya çıktı.
- SGK'nın finansman yapısındaki bu bozulmanın EYT düzenlemesinin de etkisiyle 2023 yılında çok daha hızlanması ve bütçeye olan yükünün daha da artması bekleniyor.
- EYT düzenlemesiyle birlikte SGK'nın TBMM'ye sunduğu etki analizinde, düzenlemenin 2023 yılında SGK'ya 145 milyar lira, ayrıca merkezi yönetim bütçesine de ayrıca 45 milyar lira ek yük getireceği açıklanmıştı. Dolayısıyla düzenlemenin 2023 yılı için maliyeti 190 milyar lira olarak gözüküyor. (Hazine ve Maliye Bakanı bu tutarın 255 milyar lira olacağını ileri sürmüştü.)
- Geçen yıl ilk 11 aylık dönemde aktif sigortalı sayısı yüzde 5,8 oranında artarak 26 milyon 231 bine kadar yükselirken, aylık alanların sayısı ise yüzde 2,2 oranında artarak 13 milyon 913 bin oldu. Bağımlı nüfus ise yüzde 1,2 azalarak 34 milyon 374 bine geriledi.
- Türkiye nüfusunun yüzde 88,5'i sigorta kapsamında bulunuyor.
- Bu arada Kasım 2022 itibarıyla 2 milyon 168 bin kişi genel sağlık sigortasını kendisi öderken, 7 milyon kişinin de genel sağlık sigortası priminin devlet tarafından karşılandığı açıklandı.

ENFLASYON YİNE YÜKSELİŞE GEÇTİ

İndirim ve sabit fiyat kampanyalarına rağmen aylık enflasyon yeniden hızla yükselişe geçti. Aralıkta aylık yüzde 1,18 olan TÜFE, ocakta altı kat artışla yüzde 6,65'e çıktı. Yıllık enflasyon yüzde 57,68 oldu. Çekirdek enflasyon yüzde 51,93'ten yüzde 52,97'ye yükselerek, 'enflasyon artışının süreceği' sinyalini verdi!

TÜİK'in 3 Ocak'ta yüzde 1,18 olarak açıkladığı aralık ayı Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) enflasyon artışı, ocak ayında yüzde 6,65 oldu. Ocak ayında gerçekleşen yüzde 6,65'lik resmi enflasyon artışı son 9 ayın en yüksek aylık artış oranı oldu. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ocakta aylık yüzde 4,15 artarken, yıllık artış yüzde 86,46 oldu.

İktidarın kasımdan bu yana yinelediği enflasyonun düşüşe geçeceği iddiasının arkasında, 2021 Aralık ve 2022 Ocak aylarında yüzde 13 ve yüzde 11 oranındaki aylık artışlardan ötürü baz etkisiyle rakamsal düşüşler olacağı

biliniyordu. Ancak kâğıt üzerindeki rakamsal düşüşe rağmen fiyatlar düşmedi, hayat pahalılığı artmaya devam etti. Bu gerçek, ocak ayı TÜİK rakamlarıyla somutlaştı. İnandırıcılığını yitiren TÜİK verileri kamuoyunda ciddiye alınmamasına karşılık, Enflasyon Araştırma Grubu'na (ENAG) yüzde 9'u aşan ocak ayı artışı TÜİK tarafından da daha fazla gizlenemedi ve yüzde 6,65'te tutulabildi.

✓ Yüzde 30 maaş zammı, bir ayda eridi!

TÜİK'in yüzde 6,65'lik ocak rakamına karşılık, Türk-İş'in Ocak 2023 mutfak enflasyonu aylık yüzde 9,02, yıllık yüzde 108,57 arttı! Açlık sınırı 8.864 TL ile yılbaşında 8.500 TL'ye çıkartılan yeni asgari ücretin üzerine çıktı. Yoksulluk sınırı 28 bin 875 TL! Bekâr bir çalışanın aylık asgari insani yaşam maliyeti 11 bin 557 TL'ye ulaştı!

Beklenti anketlerinden çıkan sonuçlar, ocak enflasyonunun yüzde 3 olacağı yönündeydi. TÜİK'in resmi verisiyle TÜFE, ocakta yüzde 6,65'le beklentinin iki kat üzerinde. Yıllık artış yüzde 57,68 oldu. TÜİK rakamıyla beklentinin iki katına ulaşan aylık enflasyon, 'faizi düşürerek enflasyonu düşürme' tezinin aksine, fiyatların artmaya devam ettiğini bir kez daha gösterdi. Ocakta yüzde 18,35'le aylık enflasyonun üç katı artan sağlık harcama fiyatlarından sonra en yüksek ikinci aylık fiyat artışı yüzde 12,73 ile lokantalarda gerçekleşti. İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) ocak rakamlarında da restoran fiyatlarında aylık artış yüzde 14,91. İktidarın fahiş ÖTV artışı yaptığı alkollü içkiler ve tütün mamulleri ise aylık yüzde 11,19 fiyat artışıyla üçüncü oldu.

TÜFE'de yıllık bazda da en yüksek artış yüzde 77,22 ile sağlık harcamaları, yüzde 75,13 ile lokanta ve oteller grubunda gerçekleşti. Ocakta sabit fiyat kampanyalarına rağmen TÜFE endeksinde kapsanan 143 maddeden sadece 12'sinin fiyatında düşüş, 129 maddenin fiyatında ise artış yaşandı.

✓ Çekirdek enflasyon ocakta yüzde 51,93'ten yüzde 52,97'ye yükselerek, gelecek aylardaki zamlarla fiyatlarda ve aylık enflasyonda artışın süreceği sinyali verdi.

İktidarın baskısıyla ocakta bazı ürünlerde indirim, pek çok üründe sabit fiyat kampanyası ilan eden zincir marketlerin yanı sıra, restoranlarda Ramazan Bayramına kadar 'fiyat sabitleme' kampanyası başlatan Tüm Restoranlar ve Turizmci Derneği'nin (TÜRES) çağrısı, **yüksek fiyat artışlarıyla sonuçsuz kaldı!**

DIŞ TİCARET AÇIĞI PATLADI

Rekor kıran 2022 dış ticaret açığının ardından 2023'ün ilk ayında da dış ticaret açığı patladı. Ocakta ihracat yüzde 10,4 artarken ithalat bunun iki katı düzeyinde ve yüzde 21 arttı. Yüzde 40'ı aşan artışla aylık 14,3 milyar dolar olan dış ticaret açığı yeni bir rekor kırdı. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 57'ye indi.

Uygulanan ekonomi modeliyle 2022 sonunda patlama yapması hedeflenen ihracattan önce 360 milyar dolara çıkan ithalatta patlama yaşanmıştı. Yılsonunda 110 milyar dolara varan yıllık dış ticaret açığı ve ithalat tutarı tüm zamanların rekoru idi. İktidar ve ekonomi yönetimi yeni ekonomi modelinin başarısı, tüm dünyanın Türkiye'yi kışkandığı söylemlerini sürdürerek 2023'ün dış ticarete yeni rekorlar yılı olacağını iddia ediyor. Geçen hafta Ticaret Bakanı ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanının birlikte açıkladığı ocak ayı dış ticaret rakamları ise gerçeğin, söylenenlerin tam tersi olduğunu gösterdi.

2023 yılının daha ilk ayında aylık dış ticaret açığı tutarında yeni bir rekor daha kırıldı. Açıklanan rakamlara göre, ocak ayında ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,4 artışla 19,4 milyar dolar olurken, ithalat yüzde 21 yükselerek 33,7 milyar dolara çıktı. Ocak ayındaki dış ticaret açığı ise geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 42 artarak 14,3 milyar dolar ile rekor seviyeye yükseldi.

Küresel enerji ve emtia fiyatlarındaki artışın ithalattaki artışta etkili olduğunu ve dış ticaret açığını büyüttüğünü söylemek olanaklı. Ticaret Bakanı, enerji faturası yükseldiği için ithalatın arttığını ifade ediyor ama BOTAŞ'ın Rusya'ya yapacağı 20 milyar dolarlık ödemenin ertelenmesiyle Rusya'nın iktidara sağladığı avantajdan söz edilmiyor. Bu sayede sanayide kullanılan elektrik ve doğalgazda indirim yapan iktidar, **hanelerin kullandığı elektrik ve doğalgazda indirime yanaşmıyor!**

İthalattaki bir başka dikkat çeken unsur, altın ithalatındaki olağanüstü artış. Ocak ayında altın ithalatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 733 artarak 5,1 milyar dolara yükselmiş. Daha önce İran'a yönelik yaptırımların delinmesinde dolaylı köprü işlevi gören altın ithalatı ve ihracatının yeniden devrede olup olmadığını sorgulamak gerekiyor.

✓ O dönemde İsviçre'den altın ithalatı ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) yönelik altın ihracatında adeta patlama yaşanmıştı.

ABD'nin yaptırım tehditleri, Rıza Sarraf vakasının patlak vermesiyle Şu anda Halkbank hakkında ABD'de açılan ve halen devam eden davaya kadar uzanan bir sũre yaşandı. Sũre ABD Yũksek Mahkemesi'nde sũrũyor. BAE ile geçen yıl Şubat'ta başlatılan normalleşme sũreci ve karşılıklı resmi ziyaretlerle sũrecin hızlandırılması adımlarının ardından Şimdi **ocak ayında altın ithalatının yũzde 733 artışla rekor kırması oldukça dikkat çekici!**

Dış ticarete aıĝın bũyũmeye devam etmesi, aylık aıĝın 14 milyar doları aŐması ithalattaki artışın ihracatı katlaması, ihracata dŕnũk sanayi ũretimindeki dũŐũŐ ve ihracatın ithalatı karşılama oranının 5,6 puan birden dũŐerek yũzde 57'ye inmesi kanımca ciddi alarm iŐaretleri. 2023 için 80 milyar dolar olarak ŕngŕrũlen dış ticaret aıĝı hedefi, başta kur olmak ũzere bu tabloya akılcı ve yapıcı Şekilde ŕzũm bulunmaz ise **yılsonunda ikiye katlanarak 150-160 milyar dolarla yeni bir rekora ulaŐabilir!**

FAİZDEN KAZANAN KÂRINI YŪZDE 366 ARTTIRDI.

2022 sonunda kârını yũzde 366 artıran bankacılık sektŕrũ, faiz indirimi iddiasıyla uygulanan ekonomik modelin asıl kazananı oldu. Milyonlarca alıŐan ve emeklinin maaŐı yũzde 30 artarken, faizden kâr eden bankalar kazançlarını maaş zammının 12 katı arttırdı. Kredi ve banka kartı harcamaları haftalık 100 milyar TL'ye ulaştı. Tũm bunlar, iktidarın faiz politikasının finans baronlarına hizmet ettiĝini gŕsteriyor!

İktidarın enflasyonu dũŐũrmek için faizleri dũŐũrmeyi hedefleyen ekonomik senaryosu, tam tersine faizden kazanç elde eden bankacılık sektŕrũnũn kârlarının bugũne kadarki en yũksek dũzeyeye çıkmasına olanak saĝladı.

Bankacılık Dũzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) aıkladıĝı bankacılık sektŕrũne ilişkin Aralık 2022 verileri, 2021 aralık sonunda 92,4 milyar TL olan bankacılık sektŕrũ net kâr toplamının geçen yıl sonunda 433 milyar 457 milyon TL'ye yũkseldiĝini, 2021'e kıyasla banka kârlarındaki artışın yũzde 366,37 olarak gerekleŐtiĝini ortaya koydu.

BDDK verilerine gŕre, Aralık 2022 itibarıyla bankacılık sektŕrũnũn, aktif bũyũklũĝũ 14 trilyon 344 milyar 402 milyon TL'ye ulaŐırken bu tutar 2021 yılsonuna gŕre 5 trilyon 128 milyar 939 milyon TL artış anlamına geliyor. Bankaların kaynakları içinde, en bũyũk fon kaynaĝı olan mevduat toplamı 2021 yılsonuna gŕre yũzde 67,1 artışla 8 trilyon 861 milyar 858 milyon TL'ye yũkseldi. Faiz indirimi politikasıyla, mevduatlara uyguladıkları faizleri de aŐaĝı çeken bankalar bir yandan ucuz mevduat olanaĝı elde ederken diĝer yandan Merkez Bankası'nın yũzde 9'a dũŐũrdũĝũ faizle saĝladıkları kaynakları hazineye ve ticari-bireysel kredi mũŐterilerine bunun en az 3-4 katına varan faizlerle satarak kârlarını yaklaşık yũzde 400 artırma olanaĝı elde etti.

BDDK'nın aıkladıĝı 2022 verileri, son bir yılda iktidarın faizi 'nas' ilan ederek uyguladıĝı para politikası ve faiz indirimlerinden en yũksek kazancı saĝlayan, kârını dŕrde katlayan kesimin bankacılık sektŕrũ olduĝunu ortaya koydu. Cumhurbaşkanı Erdoĝan'ın kendisini ekonomist ilan ederek baŐlattıĝı sũrecin sonunda iktidar, finans baronlarına hizmet ederken, toplumun geniş kesimleri bu politikaların yarattıĝı yũksek enflasyon, kur artıŐları, zamlar ve hayat pahalılıĝı altında ezilerek yoksullaŐtı.

İŐletmeler, sanayiciler, haneler ve bireyler bankalara borçlanarak ayakta kalmaya, varlıklarını yũksek faizli banka kredileriyle sũrdũrmeye mecbur edildi. Bunun en somut gŕstergesi Merkez Bankası ve BDDK'nın aıkladıĝı verilerle kredi kartı ve banka kartlarıyla yapılan harcamaların geçen yıla kıyasla yũzde 150 artış gŕstererek haftalık ortalama 100 milyar TL'ye yũkselmiŐ olması. Bireysel kredi kartı borç stoku toplamı ise yũzde 123 artışla 460 milyar TL'ye ulaştı. Kredi kartlarının asgari ŕdeme tutarından kaynaklı bireysel bakiye borçlarının toplam kredi borçları içindeki payı yũzde 30'a ıktı.

Merkez Bankası'nın faiz indirimi çerçevesinde kredi kartı ve gecikme faizlerine ũst sınır getirmesi, kartlı harcamaların patlama yapmasına zemin hazırlarken, olası bir faiz artıŐında milyonlarca banka kartı-kredi kartı borçlusunun borcunu ŕdeyememesi, yasal takibe ve icraya dũŐmesi sŕz konusu olacak. İktidarın banka kârlarını besleyen, bireyleri ve iŐletmeleri borçla-krediyle yaŐamaya mecbur eden bu politikası, **toplumsal yoksullaŐma ve borluluĝa sũrũklenmeyi beraberinde getirecek!**

GENİŐ TANIMLI İŐSİZLİK ORANI YŪZDE 21,4'E YŪKSELDİ!

Tũrkiye'de işsizlik oranı, Aralık 2022'de bir ŕnceki aya gŕre 0,1 puan artarak yũzde 10,3 oldu. Bu dŕnemde işsiz sayısı 3 milyon 633 bin kişi olarak belirlendi. Geniş tanımlı işsizlik oranını belirten 'atıl iŐgũcũ oranı' ise 0,6 puanlık artış ile yũzde 21,4'e yũkseldi.

Tũrkiye İstatistik Kurumu (TŪİK), Aralık 2022'ye iliŐkin iŐ gũcũ istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaş grubunda işsiz sayısı, Aralık 2022'de bir önceki aya göre 62 bin kişi artarak 3 milyon 633 bin kişi oldu. İşsizlik oranı bir önceki aya göre 0,1 puan artarak yüzde 10,3 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 0,8 puan azaldı.

Söz konusu ayda 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı, bir önceki aya göre 1 puanlık artışla yüzde 18,9 oldu.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı aralıkta bir önceki aya kıyasla 18 bin kişi artarak 31 milyon 573 bine çıktı. İstihdam oranı da değişim göstermeyerek yüzde 48,5 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 66 iken kadınlarda yüzde 31,3 olarak hesaplandı.

Mevsim etkisinden arındırılmış iş gücü, söz konusu ayda bir önceki aya kıyasla 80 bin kişi artarak 35 milyon 206 bin kişiye yükseldi. İş gücüne katılma oranı ise 0,1 puan arttı ve yüzde 54,1 olarak gerçekleşti. İş gücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,9, kadınlarda yüzde 36,6 olarak belirlendi.

İstihdam edilenlerden referans döneminde iş başında olanların mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi aralıkta aylık bazda 0,2 saat artarak 44,5 saat olarak gerçekleşti.

Geniş Tanımlı İşsizlik Arttı

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre 0,6 puanlık artış ile yüzde 21,4 oldu.

DEPREM KAMUYU ÇÖKERTTİ

Depremde hastane, havalimanı, adliye, liman, belediye binaları, yollar, okullar ve öğrenci yurtları yıkıldı. Çok sayıda kamu binası da ağır hasar aldı. Kamu binalarının yıkılması "Afet anında hastaneler çok önemli ancak hasar buralarda büyük. Kamu binaları depreme hazırlıklı değil" yorumuna neden oldu.

Depremde, Hatay İskenderun Devlet Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinin bulunduğu 6 katlı A Blok binası yerle bir oldu.

Peş peşe meydana gelen depremler kamu binalarını vurdu, hastaneler yıkıldı, havalimanı ve belediye binaları çöktü, okullar ve öğrenci yurtları büyük hasar gördü. Hatay ve Malatya havalimanlarında hasar oluştu, otoyollar kapandı. Özellikle eski ve yenilenmeyen kamu binalarının çökmesi dikkat çekerken, afet durumunda hayati önem taşıyan sağlık kuruluşlarının da yıkılması ve ağır hasar görmesi bir kez daha gündeme bu binaların durumunu getirdi. Uzmanlar, depremde sağlık kurumlarının durumunun hayati önem taşıdığını belirterek "Sağlık kuruluşlarının depreme dayanıklı olması şart. Hem binaların yapımı sırasında hem de sonrasında denetimleri çok önemli. Ne yazık ki bunlar yapılmıyor" dedi.

Hatay ve İskenderun'da devlet hastaneleri ile polis evinin yanı sıra Hatay'da AFAD binası da yıkılan yerler arasında yer aldı. Malatya Havalimanı terminal binasında da hasar meydana geldi. Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMI) Genel Müdürlüğü, "Malatya Havalimanı terminal binasında küçük çaplı hasar meydana gelmiştir. Sivil hava trafiğine kapalı bulunan havalimanı, insani yardım ve arama kurtarma uçuşlarına açıktır" denildi. Depremden ardından kısa bir süre uçuşlara kapatılan Adana Havalimanı ise bir süre sonra yeniden uçuşlara açıldı. Arama kurtarma ekibi ve yardım malzemelerini taşıyan uçakların bölgeye ulaşması için Maraş ve Antep Havalimanları için sivil uçuşlar askıya alındı. Öte yandan depremden dolayı pisti hasar gören Hatay Havalimanı ise tüm uçuşlara kapatıldı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, İskenderun'da yıkılan devlet hastanesi ile ilgili binanın eski olduğunu ve bu nedenle yıkıldığını söyledi. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar da depremde 3 askerin şehit olduğunu açıkladı.

4 Hastane Yıkıldı

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Denizcilik Genel Müdürlüğü, deprem nedeniyle İskenderun Limanı'nda rıhtımda yer yer çökmeler olduğunu tespit edildiğini, diğer limanlarda operasyonların devam ettiğini bildirdi. Adıyaman Merkez'deki 4 katlı Adıyaman Belediyesi binası tamamen kullanılamaz hale geldi. Binada bir gece bekçisinin olduğu ve enkaz altında olabileceği belirtildi. Maraş Afşin Belediye binası da depremde yıkıldı. Hasar gören altyapı tesislerinden biri de Tarsus-Adana-Gaziantep (TAG) Otoyolu oldu.

Depremde Hatay Antakya'da bulunan Özel Akademi Hastanesi ile İskenderun Devlet Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinin bulunduğu 6 katlı A blok yıkılırken, Malatya'da bulunan Özel Divan ve Özel Gözde hastanelerinin yıkıldığı, Adıyaman Gözbaşı'ndaki bir hastanenin de ağır hasar gördüğü öğrenildi.

Yoğun Bakım Yerle Bir Oldu

Depremi ardından Hatay İskenderun Devlet Hastanesi yoğun bakımı yerle bir oldu. Öte yandan İstanbul'daki tüm hastane yöneticileri de İl Sağlık Müdürlüğü başkanlığında olağanüstü toplandı. İstanbul'daki hastanelerde deprem bölgesinden gelecek yaralılar için planlamalar yapıldı. Acil olmayan, önceden planlanmış ameliyatların ertelenmesi gibi afet durumuna yönelik önlemler de tamamlandı.

Yurtlarda Hasar Büyük

Hatay'da bulunan İskenderun KYK yurdunda ve Beyazıd-ı Bestami Erkek Öğrenci Yurdu'nda göçük ve hasarlar meydana geldi. Asma tavan ve duvarlarda ciddi hasarlar oluştu, dolaplar devrildi. Antakya KYK Kız Öğrenci Yurdu'nda ise göçük altında öğrenciler olduğu belirtildi. Erzurum Nurettin Topçu KYK Yurdu'nda hasarın olduğu, çatlakların bulunduğu kaydedildi. Malatya Yeşilyurt'taki Özel Güvenim Bakım Merkezi de deprem sonrası boşaltıldı. Yatalak, yaşlı ve engelli hastalar dondurucu soğukta dışarıda bekletildi.

HİÇBİR TEDBİR ALMADILAR

17 Ağustos 1999'daki büyük Marmara depreminin üzerinden 23 yıl geçti. Ama o günden beri deprem güvenliği için değişen bir şey olmadı. Toplanan paralar duble yollara harcandı.

Nüfusu bir milyonun üzerinde bulunan 11 büyük kent ve ülke nüfusumuzun yüzde 70'i ve Marmara'nın doğusunda toplanan büyük sanayi tesislerinin yüzde 75'i de deprem tehlikesi altında. Marmara depreminden sonra birçok bilimsel çalışma yapıldı, akademik çevreler bir araya geldi, yapılması gerekenler ortaya konuldu. İzmir'de 2020 yılında yaşanan depremin ardından kurulan Meclis Araştırma Komisyonu da yapı denetimi başta olmak üzere alınması gereken önlemleri listeledi ancak hepsi kağıt üzerinde kaldı. Komisyon raporunda alınması gereken başlıca önlemler şöyle sıralandı:

Veriler Uyuşmuyor

- Ülkemizde son bina sayımı 2000 yılına ait olup sonrasında ilgili veriler ruhsat bilgileri üzerinden oluşturulmuştur. Ülkemizde yapı ve bağımsız bölüm sayılarına ilişkin istatistiki bilgiler birbiriyle tam olarak örtüşmemektedir.
- Yapıların mevcut durumlarına ilişkin olarak kat, bağımsız bölüm, yapı sınıfı, yapı malzemesi ve taşıyıcı sistem bilgileri gibi başlıklarda detaylı dökümlerin netleştirilmesi deprem riski değerlendirme çalışmaları açısından elzemdir.
- Zemin özelliklerinin detaylı çalışılarak yönetmeliklerin güncellenmesi gerekliliği devam etmektedir.
- Güncel yapı stoku verilerine dayalı olarak riskli yapıların tespiti deprem risk ve zararlarının azaltılması noktasında önemli öncelik alanı olarak ortaya çıkmaktadır.
- Yeni inşa edilecek binaların en güncel yönetmeliklerle belirlenen kalite standartlarına tam uyumlu olmasının sağlanması ve taşıyıcı sistem tasarımı ile inşasının sıkı denetime tabi tutularak gerçekleştirilmesi, deprem riski yüksek bina sayısının artması önenebilecektir.
- Mevcut bina stokunun deprem risklerinin belirlenerek, bir plan ve program dahilinde azaltılması yönünde önlemler alınmasıdır. Bu kapsamda, riskli binaların değerlendirilmesine ve önceliklendirilmesine yönelik yöntemlerin geliştirilerek standart uygulama belirlenmesi gerekli.

Türkiye, 23 yıl arayla 7'den büyük üç depremlerle yıkıldı. İlki Gölcük merkezliydi. Kocaeli ağır hasar aldı. İkincisi peşpeşe vurdu. Pazarcık ve Elbistan merkezliydi. Hatay ağır hasar aldı. İki kentteki yıkım, 23 yıllık araya rağmen neredeyse birbirinin aynı oldu.

Acilen Yıkılmalı

- Güvensiz binaların belirlenmesi, yapı stokunun büyüklüğü göz önüne alınarak bölgesel ölçekte yürütülmeli.
- En riskli grupta yer alan binalar mümkün olduğunca hızlı şekilde yıkılarak yeniden yapılmalı, bu süreç belirli planlar dahilinde gerçekleştirilmeli, riskin azaltılmasında hayati önem arz etmektedir.

KREDİ KULLANILMADI BİNALAR YERLE BİR

Maraş merkezli depremlerde yerle bir olan kamu kurumları, "depreme hazır değil" eleştirisini haklı çıkardı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, "Kamu binalarının depreme dayanımının artırılması" amacıyla 2021 yılında aldığı 4,9 milyar TL'lik krediye dokunmadı.

Kahramanmaraş'ta meydana gelen 7,7 ve 7,6 şiddetindeki depremler, kamu binalarının depreme hazırlıksız olduğu gerçeğini de bir kez daha gözler önüne serdi. İhale ile yapılan, denetlenerek teslim alınması gereken farklı kentlerdeki kamu binaları ve tesisler depremde yerle bir oldu. İskenderun ve Antakya'daki devlet hastaneleri, Hatay'daki polisevi, öğrenci yurtları yıkıldı, havalimanları ve otoyollar ise kullanılamaz hale geldi.

Milyarlarca Lira Kaynak Ayrıldı

Kamuya ait olan ve denetime tabi olmasına karşın depremde yerle bir olan yapılar, gözleri Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın, "Kamu Binaları Deprem Dayanımı" adı altında yürüttüğü çalışmalara çevirdi. Bakanlığın, kamu binalarının bakımı ve onarımı ile danışmanlık, inşaat, müşavirlik hizmetleri ve makine-teçhizat alımını kapsayan çalışmalar için aldığı milyarlarca liralık dış krediye dokunmadığı ortaya çıktı. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın verilerine göre 2021 yılında, "Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik" isimli proje başlatıldı. 2027 yılına kadar tamamlanması planlanan proje kapsamında 4 milyar 984 milyon 650 bin TL'lik dış kredi alındı.

Deprem Kredisine Dokunmadılar

TOKİ marifetiyle inşa edilen millet bahçeleri için kesenin ağzını açan Bakanlık'ın, kamu binalarının depreme dayanımının artırılması amacıyla aldığı dış krediye dokunmadığı öğrenildi. Verilere göre, 2022 yılının sonu itibarıyla proje için yalnızca 9 milyon 445 bin TL harcandı. Harcamanın, yalnızca danışmanlık ile eğitim ve donanım alımını kapsadığı, bina bakım ve onarımına yönelik ise tek kuruş harcama yapılmadığı öğrenildi. Bakanlığın kamu binalarında 2023 yılında gerçekleştirmeyi planladığı bakım onarım, inşaat işleri için ayırdığı para ise "Bu kadarı da olmaz" dedirtti. Buna göre, kamu binalarının deprem dayanıklılığının artırılması çalışmalarına 2023 yılı için yalnızca 290 milyon 756 bin TL'lik kaynak ayrıldı.

TOPLANAN DEPREM VERGİLERİ NEREDE?

Deprem sonrası yine o soru gündemde: Toplanan vergiler nerede? 88 Milyar kayıp!

Gölcük ve Düzce depremleri sonrası ekonomik kayıpları gidermek amacıyla toplanmaya başlanan vergiler akıbeti belli değil.

Türkiye'yi sarsan 7.7 büyüklüğündeki deprem, 1999 yılında alınmaya başlanan ve nereye harcadığı açıklanmayan ek vergileri yeniden gündeme getirdi. Bu vergilerden daha sonra kalıcı hale gelen ve kamuoyunda "deprem vergisi" olarak bilinen Özel İletişim Vergisi'nden bugüne kadar 88 milyar TL gelir elde edildi.

Türkiye'nin yaşadığı en büyük depremlerden 17 Ağustos 1999 Gölcük ile 12 Kasım 1999 Düzce depremlerinin yol açtığı ekonomik kayıpları gidermek amacıyla o yıllarda çeşitli vergiler getirildi.

Bunlar, Ek Gelir Vergisi, Ek Kurumlar Vergisi, Ek Emlak Vergisi, Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi, Özel İşlem Vergisi ve Özel İletişim Vergisi'nden oluşuyordu. Cep ve sabit telefon, dijital ve kablolu tv yayınları ile internet hizmetlerinden alınan Özel İletişim Vergisi, daha sonra kalıcı hale geldi. 24 yıldır alınmaya devam edilen Özel İletişim Vergisi'nden toplam 88 milyar lira gelir elde edildi. En fazla gelir ise geçen yıl sağlandı. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre geçen yıl bu vergiden 9.3 milyar lira gelir sağlandı. 2021 yılında ise Özel İletişim Vergisi'nden 6.6 milyar lira gelir sağlanmıştı. Şimdiye kadar toplanan milyarlarca liralık bu verginin ne kadarının yapıların güçlendirilmesi için kullanıldığı ya da depreme hazırlık için kullanılıp kullanılmadığı soruları ise hükümet tarafından yanıtız bırakıldı. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerinde bu vergi, genel bütçe gelirleri içerisinde yer alan vergi gelirlerinin arasında sıralanıyor.

UYARILAR KÂĞIT ÜZERİNDE KALDI

TBMM Deprem Komisyonu'nun 2021'de kaleme aldığı rapora göre, depremin vurduğu sekiz kentte 5 bin 85 riskli yapı kentsel dönüşüme tabi tutulmadı. Muhalefet ise imar affının güvensiz yapıları artırdığına dikkat çekti. Jeoloji Mühendisleri Odası'nın da Hatay ve Maraş'a dair rapor hazırladığı ortaya çıktı.

Elazığ'da 2020 yılında meydana gelen depremin ardından kurulan TBMM Araştırma Komisyonu raporunda, son depremden etkilenen illerde depreme dayanıksız olduğu halde müdahale edilmeyen 5 bin 85 riskli yapı tespit edildi. Muhalefet milletvekillerinin güvenli yapı stoku hakkındaki önerileri ve mevcut yapılara ilişkin uyarıları ise kâğıt üzerinde kaldı.

Deprem Araştırma Komisyonu, daha sonra 20 kez daha bir araya gelerek uzmanlar eşliğinde ülkenin depreme hazırlığını ve binaların son durumunu ele aldı. 17 Mart 2021'de son toplantısını gerçekleştiren komisyon, aynı yıl

16 Temmuz'da raporunu tamamladı. Depremin etkisinin derinden hissedildiği kentlerde toplam 5 bin 85 riskli yapı henüz 2021'in yedinci ayına kadar herhangi bir dönüşüme tabi tutulmadı.

Depremin etkisinin yoğun olarak hissedildiği kentlerde, riskli olmasına rağmen raporun kaleme alındığı tarihe kadar kentsel dönüşüme tabi tutulmayan yapıların sayısı şöyle:

- Hatay: 8 bin 641 riskli yapı tespit edildi, bin 858'ine dokunulmadı.
- Adana: 8 bin 705 riskli yapı tespit edildi, bin 715'ine dokunulmadı.
- Malatya: 4 bin 248 riskli yapı tespit edildi, bin 231'ine dokunulmadı.
- Urfa: 4 bin 750 riskli yapı tespit edildi, 870'ine dokunulmadı.
- Diyarbakır: 2 bin 204 riskli yapı tespit edildi, 469'una dokunulmadı.
- Maraş: 4 bin 597 riskli yapı tespit edildi, 246'sına dokunulmadı.
- Adıyaman: 2 bin 344 riskli yapı tespit edildi, 219'una dokunulmadı.
- Osmaniye: 848 riskli yapı tespit edildi, 106'sına dokunulmadı.
- Antep: 866 riskli yapı tespit edildi, 86'sına dokunulmadı.
- Kilis: 28 riskli yapı tespit edildi, 15'ine dokunulmadı.

Dikkate Alınmayan Uyarılar

TBMM Deprem Araştırma Komisyonu'nun CHP'li üyeleri tarafından kaleme alınan ek görüş yazısında, iktidarın verdiği sözleri tutmayarak yeterli derecede önlem almadığı vurgulandı. Yapı stokunun depreme hazır olmadığı vurgulanan raporda, iktidar tarafından iki yıl boyunca dikkate alınmayan şu uyarılara yer verildi:

- Bir milat olarak kabul ettiğimiz 1999 depreminden bu yana geçen yıllar boşa geçmiştir. Bu büyük deprem sonrası verilen sözler yerine getirilmemiştir. 2011 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı'nda depremi öğrenmek, deprem güvenli yerleşme ve yapılaşma ve depremin etkileriyle baş edebilmek üzerine hedeflenen planlar yerine getirilmemiştir.
- Yaşayacağımız olası deprem üzerine senaryolar oluşturulmuş, bu senaryoda yıkılacak, ağır hasar görecektir ve can kaybı yaşanılacak binaların toplam sayıları ifade edilmesine rağmen esas soru olan "hangi binalar yıkılacak/hasar görecektir" sorusunun cevabı verilmemiştir.
- "Vatandaşların cebinden para çıkmasını" denilerek mühendislik hizmeti dışında tutulan yapılar imar afları ile belgelendirilmiştir.
- İmar Kanunu'nda yapılan değişikliklerle kaçak yapılara Yapı Kayıt Belgesi verilmesine ilişkin usul ve esasları düzenleyen, kamuoyunda imar barışı veya imar affı olarak bilinen düzenleme, ülkemizin yapı stoku güvenliğine olumsuz yönde yansımıştır.

Jeoloji Mühendisleri Odası Uyardı

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın (JMO), Hatay ve Kahramanmaraş için "fay üzerinde yaşayan kentler" raporu hazırlayarak, 2021 yılında kentlerin durumunu ve acil yapılması gerekenlerle ilgili uyarılarda bulunduğu öğrenildi.

JMO tarafından 8 Şubat 2021 tarihinde yayımlanan raporda, Hatay'ın diri fay hatları üzerinde kurulu bir şehir olduğuna vurgu yapıldı. Rapora göre, Hatay merkez dahil Hassa, Kırıkhan, Reyhanlı, Dört Yol, Erzin ilçeleri ile kentin 25 mahallesi doğrudan diri fay hatları veya zonları üzerinde olduğu ifade edildi. Raporda Hatay'ın çok önemli bir deprem tehlikesi altında olduğuna dikkat çekildi ve il merkezinin deprem olduğu takdirde en fazla sarsılacak alanlardan biri üzerinde yer aldığı kaydedildi.

Raporda Hatay'ın etkileneyeceği olası bir depremde en az zararlarla atlatabilmesi için yapılması gerekenler şu şekilde sıralandı:

- Doğu Akdeniz'de deniz içinde meydana gelebilecek depremlerin oluşturabileceği olası tsunami etkileri de dikkate alınarak, Hatay'ın kıyı yerleşim alanlarının planlarının, olası tsunami etkileri de göz önüne alarak yeniden yapılması gerek.
- Diğer disiplinlerden (inşaat, mimarlık, şehir plancıları vb.) edinilecek bilgiler ile diğer afet olasılıkları ışığında Deprem Master Planı hazırlanmalı.

• Deprem Master Planı dikkate alınarak kentin gelişim ve yerleşim stratejileri belirlenmeli. Bu çerçevede aktif fay hatlarının çevre düzeni haritalarına işlenmesi ve bina ile bina türü yapılar için sınırlama getirilmeli.

• 2 Mart 2021 tarihinde yayımlanan Maraş'a ilişkin raporda ise kent merkezi dahil Türkoğlu ve Nurhak ilçe merkezleri ile 40'a yakın eski köy statüsünde bulunan mahallesi ile bazı baraj ve gölet gibi tesisler doğrudan diri fay hatları veya zonları üzerine oturduğu belirtildi. Raporda, Kahramanmaraş'ın çok önemli bir deprem tehlikesi olduğunu ve il merkezinin de deprem olduğu takdirde en fazla sarsılacak alanlardan biri üzerinde yer aldığı vurgulandı.

Kahramanmaraş'ın meydana gelebilecek bir olası depremi en az zararla atlatabilmesi yapılması şu şekilde belirtildi:

• Kahramanmaraş kent merkezinde mikrobölgeleme çalışmasının yapılmış olduğu bilinmekle birlikte, diğer ilçe yerleşimleri başta olmak üzere kent bütünündeki yerleşim yerlerinin tamamında mikrobölgeleme çalışmaları yapılmalı.

• Diğer disiplinlerden (inşaat, mimarlık, şehir plancıları vb.) edinilecek bilgiler ile diğer afet olasılıkları ışığında Deprem Master Planı hazırlanmalı.

• Deprem master planı dikkate alınarak kentin gelişim ve yerleşim stratejilerinin belirlenmesi gerekmekte olup bu çerçevede aktif fay hatlarının çevre düzeni haritalarına işlenmesi ve aktif fay zonlarının sakinim bantı içinde kalan alanların 1'inci derece doğal eşik değerler arasına alınmalı."

AFAD'IN PERSONEL EKSİKLİĞİ KRONİKMIŞ

Kurtarma çalışmalarında geç kalındığı tartışmaları yaşanırken AFAD'ın raporları, personel eksikliğini ortaya koydu. AFAD'ın "Personel sayısının artırılması ihtiyacı" kurumun zayıflıkları arasında gösterildi.

Maraş merkezli depremlerin ardından yıkılan binalara yönelik müdahalelerde geç kalındığı tartışması yaşandı. Çok sayıda bölgeye zamanında müdahale edilemediği iddiaları, depremden doğrudan etkilenen 10 kentten gelen görüntülerle doğrulandı.

AFAD'ın 2020 ve 2021 yıllarına yönelik faaliyet raporları ise kurum bünyesinde yaşanan personel yetersizliğini açığa çıkardı. Raporlarda, "Personel sayısının artırılması ihtiyacı" zayıflıklar bölümüne yazıldı.

6 Şubat'ta yaşanan 7,7 ve 7,6 şiddetindeki depremler 10 ilde büyük yıkımlara yol açtı.

Enkazda Yurttaşlar Çalıştı

Depremden etkilenen kentlerin hemen hepsinden, arama kurtarma çalışmalarının yurttaşlarca yürütüldüğüne yönelik görüntüler paylaşıldı. Görüntüler ile Türkiye'de bir süredir gündem olan, "Arama kurtarma personeli eksikliği" tartışması yeniden gündeme geldi.

Personel Eksikliğini Altı Çizildi

AFAD'ın raporlarının, "Zayıflıklar" bölümünde de personel eksikliğini yönelik şunlar kaydedildi:

- Personel sayısının artırılması ihtiyacı,
- Yetki ve görevler açısından koordinasyon kurumu olarak kurulmuşken giderek icracı bir yapıya dönüşülmesi,
- Bu dönüşüme karşın çalışan personel sayısı ve mevzuat gibi unsurlarla desteklenilmemesi,
- Görev, yetki ve sorumluluk tanımları hususunda netlik bulunmaması,
- Merkez ile taşra teşkilatının iletişiminin artırılması ihtiyacı...

AFAD'IN BÜTÇESİ MAKASLANDI, DİYANET'İN ŞAHA KALKTI

Personel eksikliği resmi verilerle ortaya konulan AFAD'ın bütçesi, 2023 yılında yüzde 33,6 makaslandı. Diyanet'in bütçesinde ise yüzde 56,6'lık artış yaşandı.

Maraş'ta 6 Şubat'ta meydana gelen depremlerin 10 kentte yarattığı büyük yıkım, arama-kurtarma faaliyetlerindeki zafiyeti bir kez daha gözler önüne serdi. AFAD'ın personel eksikliği resmi veriler ile ortaya konulurken bütçesi de 2022 yılına göre 2023 yılında 4 milyar 86 milyon 387 bin TL makaslandı. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın 2022 yılında ek bütçe dahil 12 milyar 161 milyon 792 bin TL olan bütçesi, 2023 yılında 8 milyar 75 milyon 405 bin TL olarak teklif edildi.

Bütçede Azalma

AFAD'ın bütçesinde 2023 yılında 2022 yılına oranla yüzde 33,6'lık bir azalma yaşandı. AFAD'a 2024 ve 2025 yıllarında ise sırasıyla 8 milyar 908 milyon 528 bin TL ve 10 milyar 98 milyon 937 bin TL bütçe öngörüldü.

AFAD'ın bütçesinin 12,1 milyar TL'den 8 milyar TL'e düşürülerek yüzde 33,6 oranında azaltıldığı 2022-2023 döneminde Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütçesi ise yüzde 56,6 artırıldı. Henüz arama kurtarma çalışmaları devam ederken "Deprem bölgelerine 2 bin 500 manevi rehber gönderildi" açıklamasıyla tepki çeken başkanlığın 2022 yılında 22 milyar 926 milyon 786 bin TL olan bütçesi, 2023 yılında 35 milyar 910 milyon 653 bin TL'ye çıkarıldı.

Diyanet'e, 2024 ve 2025 yıllarında teklif edilmesi öngörülen bütçe de sırasıyla 43,3 milyar TL ve 49,8 milyar TL ile aynı dönemde AFAD'a teklif edilmesi öngörülen bütçeyi dörde katladı.

AFAD'DA ÇADIR SKANDALI

2,5 yıl AFAD'a çadır alınmamış, yandaş şirket siparişleri teslim etmemiş

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, AFAD'ın 2,5 yıl boyunca Kızılay'ın tesisinden çadır almadığını, sipariş verilen yandaş şirketin teslimat yapmadığını bu nedenle stokların yetersiz kaldığını açıkladı. Torun, "Biz sizin hangi dolapları çevirdiğinizi tek tek biliyoruz. Yüzbinlerce vatandaşımız deprem bölgesinde çadır bekliyor. AFAD'ın elinde stok yok. Canımızı emanet ettiğimiz AFAD'ın gerçek yüzü budur" dedi. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya tepki gösteren Torun, "Uyduruk bir deprem tatbikatından başka, depreme hazırlık konusunda hangi adımı attın? Günlerce enkazlara ulaşamayan, yardımlara el koyup, geciktiren değil misin? Tüm itibarı enkaz altında kalan sen değil misin?" diye sordu.

CHP Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Torun, CHP Genel Merkezi'nde düzenlediği basın toplantısında şu açıklamalarda bulundu:

1.187 Tır Yardım Gönderildi

"Kahramanmaraş merkezli iki büyük depremin 5. günündeyiz. Bir kez daha hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Depremin ilk anından bu yana Sayın Genel Başkanımızın başkanlığında, tüm kadrolarımızla, tam bir seferberlik anlayışıyla çalışıyoruz. Ülkenin dört bir yanındaki belediyelerimiz tüm imkânlarıyla vatandaşlarımızın yanında. Bugün itibarıyla; Tüm belediyelerimiz tarafından 3 bin 400 araç ve 7 bin 876 personel bölgeye gönderildi. Yüzlerce arama kurtarma personeli, binlerce iş makinası, itfaiye, ambulans ve sağlık araçlarıyla elimizden gelen desteği vermeye çalışıyoruz. İnsani yardım malzemelerini taşıyan; 1.187 TIR, 3 uçak, 1 gemi ve tren vagonlarını bölgelere gönderdik. Çok büyük bir felaket yaşıyoruz ve bu felaketi dayanışmayla atlatmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Günlerdir İçimize Atıyoruz

Gelinen aşamada gerçekten üzülerken söylüyorum ki, siyasi iktidarın plansızlığı ve liyakatsizliği ülkemize telafisi mümkün olmayan zararlar vermiştir. Günlerdir susuyoruz, her şeyi içimize atıyoruz. Ama vatandaşımızın halini gördükçe üzülmüyoruz. İlk günden bu yana "AFAD'dan başka koordinasyona izin vermeyeceğiz, her şeyi AFAD yapacak" denilmiştir. Belediyelerimizin ve hayırseverlerin, arama-kurtarma çalışmaları ve yardımları sekteye uğratılmıştır. Herkesin bildiği ve gördüğü gibi; AFAD'ın depreme müdahalede ve koordinasyonda yetersiz kaldığı ayan beyan ortaya çıkmıştır. Günlerce enkazlara ulaşamamış, belediyelerimizin el konulan yardımlarının ihtiyaç sahiplerine iletilmesinde geç kalınmıştır.

Her Şeyi Ben Yaparım Deyip Hiçbir Şeyi Tam Yapamadılar

"Her şeyi ben yapacağım" diyerek, hiçbir şeyi tam yapamayan anlayışın faturası, milletimize kesilmiştir. Ayrıca; geçmişte uzmanların defalarca uyarmasına rağmen, Genel Başkanımızın dün açıkladığı raporun orta yerde durmasına rağmen gerekli hazırlıklar yapılmamıştır. Bunların hesabını milletimize vermesi gereken iktidar temsilcileri, şimdi çıkıp belediyelerimizi suçlamaya başladı.

İtibarın Enkazın Altında

İçişleri Bakanlığı koltuğunda oturan Süleyman Soylu, dün yaptığı açıklamada, Hatay Büyükşehir Belediyemizi hedef alarak partizanlığın fitilini ateşledi. Utanmadan, "Belediyemizin definlere bile yardımcı olmadığını" söyleyecek kadar vicdanını kaybetti. Şimdi sormak istiyoruz: 2016'dan bu yana Bakanlık yapıyorsun. 7 yıldır AFAD sana bağlı. Uyduruk bir deprem tatbikatından başka, depreme hazırlık konusunda hangi adımı attın? AFAD'ı boşaltan sen değil misin? Tanzanya'ya büyükelçi yaptığınız eski AFAD Başkanı'nı geri çağırarak

zorunda kalan sen değil misin? Yaşadığımız bu depremde, günlerce enkazlara ulaşamayan sen değil misin? Yardımlara el koyup, geciktiren değil misin? Tüm itibarı enkaz altında kalan sen değil misin? Şimdi hangi vicdanla, hangi ahlakla Hatay Büyükşehir Belediyemizi hedef alıyorsun? Depremden en büyük darbeyi alan, çalışanlarını kaybeden, yüzlerce personeli ve ailesi enkaz altında kalan Belediyemizi hangi hakla suçluyorsun? Bir insanın bunları söylemesi için aklını kaybetmiş olması gerekir. O yüzden aklını yitirmiş bu bakanı biz milletimize havale ediyoruz.

2,5 Yıl Çadır Üretilmemiş

AFAD'la ilgili çok önemli bulduğumuz bir konuyu da paylaşmak isterim. Bilindiği üzere AFAD; afet öncesi hazırlık, afet sırasında müdahale ve afet sonrasında iyileştirme çalışmalarından sorumludur. Ülkemiz bir deprem bölgesidir. Dolayısıyla AFAD'ın gereken tedbirleri önceden almış olması gerekir. Zaten AFAD bu amaçla kurulmuştur. Görevlerinden biri de barınma ihtiyacıdır. AFAD'ın, olabilecek her afete karşı gerekli çadır stoğunu elinde bulundurması gerekir. Ancak bugün, çadırların yetersiz kaldığı, hala sokakta kalan insanlarımızın varlığıyla ispatlanmıştır. AFAD'ın elinde, büyük bir afete karşı en az 250-300 bin çadır stoğu olması gerektiği bilinmektedir. Ancak 27 Eylül 2019'da AFAD'ın kendi yaptığı açıklamaya göre stoktaki çadır sayısı 100 bin bile değildir. Tam burada bir şeye dikkatinizi çekmek isterim. AFAD'ın çadırlarını yıllardır Kızılay üretir. Ancak AFAD yönetimi, 2020 Ağustos ayından 2022 Aralık ayına kadar, yani yaklaşık 2,5 yıl Kızılay'dan bir tek çadır bile almamıştır. Kızılay'ın Ankara Etimesgut'taki tesisi, 2,5 yıl süresince AFAD'a çadır üretmemiştir. Sadece 3 ay önce Kızılay'a 60 bin çadır siparişi verilmiştir. Şimdi sormak lazım: Hazır tesis varken, AFAD olarak, 2,5 yıl neden Kızılay'a çadır ürettirmediniz? Deprem olmasını mı beklediniz? Depreme hazırlıksız yakalandınız. Şimdi çıkmış Kızılay'a günde 500 çadır üretimi yaptırmaya çalışıyorsunuz. Deprem olduktan sonra mı aklınız başınıza geldi?

Yandaş Firma Siparişleri Teslim Etmedi

AFAD yetkililerine şimdi önemli bir soru daha sormak istiyorum. Kısa bir süre önce çadır ihalesi yaptınız, Kızılay'a değil yandaş bir şirkete verdiniz. Bu şirketten şu ana kadar kaç tane çadır teslim aldınız? Biz bir tane bile teslim almadığınızı biliyoruz. Biz sizin hangi dolapları çevirdiğinizi tek tek biliyoruz. Şu anda yüzbinlerce vatandaşımız deprem bölgesinde çadır bekliyor. AFAD'ın elinde stok yok ve Kızılay'ın üretmesini bekliyor. Bu ihmaller yüzünden, yüzbinlerce vatandaşımız sokaklarda, arabalarda yatıyor. Canımızı emanet ettiğimiz AFAD'ın gerçek yüzü budur. 2,5 yıl Kızılay'ın tesisine üretim yaptırmayan AFAD yönetimi ve iktidar temsilcileri yaşanan barınma mağduriyetinin sorumlusudur. Atalarımız şöyle demiş: "Deri kokarsa tuzlarsın, tuz kokarsa ne yaparsın?" Bu iktidarın elinde, maalesef AFAD'ın geldiği durum budur."

AKP'LİLER KULAKLARINI DEPREME KAPATMIŞ

TBMM'de, muhalefetin sayısız araştırma, genel görüşme ve soru önergeleri iktidar engeline takıldı. Önergeler yanıtız kaldı, deprem konulu görüşmeler yapılmadı. Muhalefetin 2020'de ve geçen yıl verdiği araştırma ile genel görüşme önergeleri hâlâ gündeme alınmadı.

Depremlerle birlikte iktidarın bu konudaki kayıtsızlığı da tartışılmaya başlandı. Muhalefet, TBMM çatısı altında depreme karşı alınması gereken önlemlere ilişkin atmak istediği adımların tamamında iktidara takıldı. TBMM'ye sunulan çok sayıda araştırma, genel görüşme ve soru önergeleri, AKP milletvekilleri ve bakanlar tarafından dikkate alınmadı. Felaketten sadece 18 gün önce TBMM'ye sunulan araştırma önergesinde, depreme yönelik atılacak acil adımların belirlenmesi istenirken üç yıl önceki önergede Meclis'te genel görüşme ile sorunun çözümü için çalışma yapılması talep edildi. Bu önergeler, Meclis raflarına terk edildi. Bakanlar ise başta Hatay olmak üzere, depremden zarar görebilecek şehirlerle ilgili soru önergelerini yanıtız bıraktı.

18 Gün Önce Araştırma Önergesi Verildi

CHP'li 21 milletvekili, depremden 18 gün önce, olası depremlerin zararlarının en aza indirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasını istedi. Bu önerge, TBMM gündemine alınmadı. Önergede iktidara uyarılarda bulunan CHP, eksikliklerin derinlemesine araştırılmasını talep etti. 19 Ocak'ta TBMM Başkanlığı'na sunulan önergede özetle şu ifadeler yer aldı:

"Ülkemiz deprem kuşağında bulunması sebebiyle deprem konusunda ciddi önlemlerin alınması gerektiği su götürmez bir gerçektir. Deprem öncesi için binaların güvenilirliğini kontrol etmek zorunluluğu gibi sonrası için de çeşitli önlemler alınması gerekmektedir... Deprem toplanma alanları ile acil ulaşım yollarının, depremin sonuçlarının bir parça hafifletilmesine olanak sağlayacağı uzmanlarca vurgulanmaktadır. Deprem koruma alanlarının bir bölümünün başka amaçlar için kullanıldığı bilinmektedir. Aynı şekilde 562 acil ulaşım yolunun da bir kısmının korunmadığı uzmanların eleştirdiği başka bir sorunlu durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Hayati

önem taşımakta olan deprem öncesi ve sonrası önlemlerin, gereksinimlerin, çalışmaların sağlıklı bir bizimde ilerlemesi için uzmanların da katkılarıyla TBMM çatısı altında bir komisyon kurularak konunun çok acil çözüme ulaşması gerekmektedir.”

Arşivlere Terk Edilen Önergeler

Muhalefet milletvekilleri, önceki yıllarda da depreme karşı önlem alınması için Meclis araştırmaları açılmasını talep etti. 29 Ocak 2021’de CHP, “deprem vergilerinin nerelere harcandığının tespit edilerek depremlerdeki can ve mal kayıplarını önleyecek tedbirlerin belirlenmesi” amacıyla Meclis araştırması istedi. 11 Şubat 2021’de yine CHP, “olası bir deprem karşısında yapı denetimlerinin ve müteahhitlerin mesleki sorumluluğu ile ilgili mevzuatların yeterli olup olmadığının incelenmesi amacıyla” Meclis araştırması talep etti. 23 Şubat 2021’de bu kez HDP, “olası depremlerin zararlarının en aza indirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla” TBMM Araştırma Komisyonu kurulmasını istedi. Tüm bu talepler, iktidarın konuyu gündeme almaması nedeniyle Meclis arşivlerinde beklemeye alındı.

Genel Görüşme Açılmadı

İktidarın kulaklarını tıkamasına rağmen muhalefetin Meclis çatısı altında depreme hazırlık çalışması talepleri, araştırma önermeleri ile sınırlı kalmadı. CHP, 2020’de TBMM çatısı altında deprem konusunda genel görüşme yapılmasını talep etti. Meclis’in deprem gündemiyle Genel Kurul’u toplamasını talep eden CHP, önergede şunları vurguladı: “Belediyeler, bakanlıklar ve merkezi yönetim arasında eşgüdümü sağlayarak gerekli tedbirleri acilen almamız gerekmektedir. Deprem yönetmeliğine uygun olmayan, kalitesiz inşaat malzemeleriyle yapılan, işyerini genişletmek için kolonları kesilen, miadını doldurmuş, çürük binaların tek tek tespit edilip yıkılarak yeniden inşa edilmesi ya da güçlendirilmesi hayati derecede önemlidir. Yeni bir felaket kapıyı çalmadan, depreme dayanıksız bina konusunun Meclis gündemine alınarak genel görüşme açılması elzemdir.”

Felaket Sorusuna Yanıt Bile Vermediler

Muhalefetin elde kalan tek denetleme mekanizması olan yazılı soru önermeleri de iktidar tarafından dikkate alınmadı. Başta arama kurtarma çalışmalarının saatlerce başlamadığı Hatay olmak üzere, çok sayıda kentin deprem hazırlığı, önermelere yanıt verilmediği için öğrenilemedi. HDP’li Tülay Hatimoğulları Oruç, Hatay’da meydana gelecek olası bir depreme karşı alınacak önlemlere ilişkin 22 Aralık 2022’de TBMM Başkanlığı’na yazılı soru önergesi sundu. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, bu önergeyi yanıtlamadı. Bakan Kurum ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, sadece geçen yılın aralık ayında deprem konusunda kendilerine yöneltilen toplam yedi yazılı soru önermesine yasal sürede yanıt vermedikleri için önermeler iade edildi.

YIKIMIN NEDENİ TERCİHLER

Afet bölgesinden açıklama yapan Fuat Oktay, “Öldüren deprem değil, binalar” dedi. Ancak 2022’de kur korumalı mevduata 92,5 milyar lira, müteahhitlere 70 milyar lira aktarılırken risk odaklı afet yönetimine sadece 21,3 milyar lira harlandı.

Türkiye önceki gece tarihin en yıkıcı depremlerinden birini yaşadı. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Bölgesi’nde binlerce can kaybına ve yıkımlara neden olan felaket, uzmanların ve meslek odalarının uyarılarının dikkate alınmadığını ve yeni bir depreme hazırlıklı olunmadığını ortaya koydu. Dünyanın önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde yer alan Türkiye’de afetlere hazırlıklı olunmadığı bütçe rakamlarına da yansıyor.

Afet bölgesinde depreminden ardından ilk açıklamaları yapan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, “Türkiye deprem bölgesi, bundan kaçışımız yok. Öldüren deprem değil, binalar” ifadelerini kullandı. Ancak merkezi bütçeden deprem başta olmak üzere afet için harcanan ödenek birçok kuruma aktarılan paradan daha düşük.

2022 yılında merkezi bütçeden Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi için 21,3 milyar lira harlandı. Bu rakam kur korumalı mevduat hesaplarına Hazine’den aktarılan tutarın yüzde 23’üne denk geliyor. 2022’de kur korumalı mevduatların Hazine’ye yükü 92,5 milyar lira oldu. 2022’nin tamamında 70 milyar TL’lik müteahhitlik giderine imza atıldı.

Yalnızca Erdoğan tarafından kullanılan, hesabı sorulamayan ve halk arasında “örtülü ödenek” olarak adlandırılan harcamaların 2022’deki tutarı ise rekor artışla 3,5 milyar TL’yi buldu.

9,3 Milyar Lira Özel İletişim Vergisi Toplandı

Afet riski altındaki alanların dönüşüm giderleri için bütçeden 2022 yılında sadece 2,5 milyar liralık harcama yapıldı. Buna karşın 1999 yılındaki depremin ardından hayatımıza 'deprem dayanışma vergisi' olarak giren ve kalıcılaşan özel iletişim vergisi adı altında geçen yıl 9,3 milyar lira toplandı. Bu kalemden toplanacağı tahmin edilen tutar ise 2022'nin tamamı için 8,8 milyar liraydı.

Çıkarıldığı dönemde bir yıllık geçici olduğu açıklanan vergi, 2003 yılına kadar sürekli uzatıldı ve 2003'te AKP'nin ilk yılında kalıcı hale getirildi. Verginin geçici olduğu 1999 ile 2003 yılları arasında Özel İletişim Vergisi (ÖİV) adıyla 4,6 milyar lira toplandı. 2003-2022 yılları arasında özel iletişim vergisi adı altında 86,1 milyar liralık Hazine'ye gelir sağlandı.

Toplandığı ilk yıllarda depremzedeler için konteyner kentler kurulduğu ve altyapının yeniden inşa edildiği öne sürüldü. Bu süreçte depremzedelere kira ve barınma yardımı yapılırken 44 bin 107 geçici, 42 bin 587 kalıcı konut inşa edildi.

Ancak 2003 itibarıyla kalıcı olan ÖİV'nin depremzedeler veya depreme hazırlık için tahsil edilmediği AKP hükümetlerinin Maliye Bakanlığı'nı yapan Mehmet Şimşek tarafından itiraf edilmişti. 2011 yılındaki Van Depremi'nin ardından 'deprem vergileri nerede?' sorusu yöneltilen Şimşek, toplanan paraların eğitim, duble yollar, sağlık harcamalarında kullanıldığını belirtmişti. Şimşek, "Sonuçta bunlar servettir. Bu vergiler bizim sağlığınıza gidiyor. Diyorsunuz ki bu çerçevede 44 milyar liralık vergi topladınız, nereye gitti. Sadece bir yıllık vatandaşın sağlığı için yaptığımız harcama 44 milyar lira. Bu, duble yollara gidiyor, demiryollarına, havayollarına, çiftçimize, eğitime gidiyor" demişti.

PLANLAR KAĞIT ÜZERİNDE KALDI

Şubat 2022'de yayımlanan Türkiye Afet Müdahale Planı ilk doğal afette kağıt üzerinde kaldığını gösterdi. AFAD koordinasyonunda bakanlıklara verilen görevlerin neredeyse tamamı sadece yazıldığıyla kaldı.

1999 yılında yaşanan Gölcük Depremi'nden kısa süre sonra iktidara gelen AKP iktidarı, aradan geçen 20 yılın sonunda afet yönetimi konusunda yine başarısız oldu. Ağır kış şartlarında enkazda kalan yurttaşların büyük bölümü kurtarılamadı, kurtarılamayan yurttaşlardan bazılarının donarak yaşamını yitirdiği ortaya çıktı. 2009 yılına kadar çeşitli bakanlıkların yürüttüğü çalışmalar AKP iktidarı döneminde kurulan Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD) devredildi. Bütçe aktarılan, Ankara'da dev bir binaya sahip olan, çok sayıda personeli bulunan kurum, çeşitli yasal düzenlemelerle de yetkilendirildi.

"Bütünleşik afet yönetim sistemi"ni yürütmekle görevlendirilen bu kurum 2014 yılında "Türkiye Afet Müdahale Planı'nı (TAMP)" yürürlüğe koydu. Son olarak 2022 yılı Şubat ayında yayımlanan planın amacı, "Afet ve acil durumlara ilişkin müdahale çalışmalarında görev alacak çalışma grupları ve koordinasyon birimlerine ait rolleri ve sorumlulukları tanımlamak, afet öncesi, sırası ve sonrasında müdahale planlamasının temel prensiplerini belirlemek" olarak tanımlandı. Ayrıntılı olarak hazırlanan planın büyük ölçüde kağıt üzerinde kaldığına 6 Şubat günü yaşanan depremde de tanık olundu.

Planda yer alan ve başkanlığın çözüm ortakları olan bakanlıklara verilen görevler ile ve son depremde yaşananlar şöyle sıralanabilir:

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı: Ulusal ve yerel düzeyde kesintisiz ve güvenli haberleşmenin sürdürülmesi. Deprem merkez üssü olan Maraş başta olmak üzere çok sayıda yerleşim yeriyle depremin üzerinden üç gün geçtikten sonra bile telefon ve internet üzerinden iletişim kurulamadı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: Afet bölgesinde elektrik, doğalgaz vb. enerji hatlarının acil onarımını yaparak en kısa sürede bu hizmetlerin normale dönmelerini sağlamak. Dev şehirler karanlığa gömüldü, kırsal bölgeye günlerdir elektrik verilemiyor.

İçişleri Bakanlığı: Afet ve acil durumlarda güvenlik ve trafiğin sağlanmasına yönelik koordinasyon. Yol, viyadük ve tünel çökmeleri nedeniyle aksayan trafik alternatif yollardan sağlıklı sürdürülemedi, deprem bölgesinde hırsızlık ve yağma olayları yaşandı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı: Yangınlara yönelik koordinasyonu sağlamak. Su, kanalizasyon ve arıtma tesisi gibi hatlarda meydana gelen onarımı yapmak. İskenderun Limanı başta olmak üzere yerleşim yerlerinde yaşanan bina ve doğalgaz hatlarındaki yangınlar günlerdir sürüyor. Deprem bölgesinde yurttaşlar altyapıda yaşanan tahribat nedeniyle hâlâ temiz suya ulaşamıyor.

AFAD: Arama ve kurtarma çalışmalarının koordinasyonu. Dördüncü günde hâlâ arama kurtarma çalışmaları yapılmayan, AFAD ekiplerinin ulaşmadığı yerleşim yerleri bulunuyor. Diğer kentlerdeki gönüllüleri bölgeye sevk etmekte güçlük çeken kurum, afet öncesi başvuran gönüllüleri eğitmediği için de eleştiriliyor.

Sağlık Bakanlığı: Olay yerindeki tıbbi müdahale, halk sağlığı ve tıbbi bakım ihtiyaçlarının karşılanması. Son yıllarda yapılan hastaneler başta olmak üzere çok sayıda kurumu yıkılan bakanlık, sağlık hizmetlerini gereği gibi veremiyor. Bölgede ciddi bir tıbbi malzeme ve ilaç sorunu yaşanıyor. Bölge dışından gelen sağlık personelinin koordinasyonu sağlanamıyor.

BUNUN ADI UTANMAZLIK!

Binlerce insanın yaşamını yitirdiği deprem felaketine rağmen İstanbul'da belediye meclisleri toplandı. AKP'li ilçe belediyeleri, yeşil alanları yapılaşmaya açtı, arazi satışları ile belediye ücretlerine zam için yetki istedi.

Ülke son yüzyılın en büyük felaketlerinden birini yaşarken, Maraş merkezli depremler nedeniyle binlerce yurttaş yaşamını yitirirken ve binlerce yurttaş yaralanıp evsiz kalırken İstanbul'daki AKP'li ilçe belediyeleri "Yok artık" dedirtecek kararlara imza attı.

Deprem felaketine rağmen İstanbul'da ilçe belediye meclisleri toplandı. Belediye meclislerinin şubat ayı oturumunda yeşil alanlar yapılaşmaya açıldı, belediyelere ait arazilerin satışı için muhalefetin itirazlarına rağmen meclisten yetki alındı.

AKP'li Bayrampaşa Belediyesi geçen yıl nisan ayında Kocatepe Mahallesi'nde yer alan ve imar planlarına park alanı olarak işlenen kamu arazisinin imar planlarını resmi kurum alanı (lojman+emniyet) değiştirdi. 4 bin metrekare büyüklüğündeki kamu arazisine polis merkezi ile kaymakamlık konutu yapılacağı açıklanmıştı.

Park Alanı Tahsis Edildi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) ilgili birimleri ise AKP'li Bayrampaşa Belediyesi'nin imar planı değişikliğine ilişkin görüş bildirdi. İBB'nin görüşünde Bayrampaşa Belediyesi'nin söz konusu park alanını imara açarken eş değer büyüklükte yeni bir alanı park alanı olarak ayırmadığına dikkat çekildi. İmar planı değişikliği o dönem CHP'li meclis üyelerinin tüm itirazlarına rağmen değiştirildi.

Bayrampaşa Belediye Meclisi'nin dün gerçekleşen Şubat ayı oturumunda ise söz konusu arazinin Emniyet Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilmesi için yetki istendi. Yetki teklifi yine CHP'li meclis üyelerinin tepkisine rağmen AKP'li ve İyi Partili meclis üyelerinin oy çokluğuyla kabul edildi.

İlçede Yeşil Alan Yok

Belediye Meclisi'nin CHP Grup Başkanvekili Ahmet Çapık, BirGün'e yaptığı açıklamada, "Bayrampaşa İstanbul'un en ufak üçüncü ilçesi ve sıkışmış bir ilçe. Ciddi anlamda yeşil alan sorunu var. Yeşil alanları doğru değerlendirmemiz gerekiyor. Ülke ciddi bir deprem yaşadı. Depremde bu gibi yeşil alanların ne kadar önemli olduğu ortaya çıktı. Bizim bu alanları muhafaza etmemiz lazım. Bayrampaşa yeşil alan sorunu yaşayan bir ilçe. AKP'li meclis üyeleri, 'Bayrampaşa'da emniyetin bu alana ihtiyacı var' diyor. İhtiyaç varsa farklı alanları kamulaştırarak bu ihtiyacı giderebilirlerdi. Bizim karşı çıkmamıza rağmen park alanı olarak belirlenen alan 29 yıllığına emniyete tahsis edildi" dedi.

Ayrıca, AKP'li Başakşehir Belediyesi de ilçede park alanı olarak belirlenen bir alanın imar planlarını değiştirmek için Meclis'e teklif sundu. Söz konusu teklifle, yeşil alan olarak belirlenen arazinin imar planı dini tesis alanı olarak değiştirilmek isteniyor.

Arazileri Satacaklar

AKP'li Üsküdar Belediyesi ise 17 arazisinin satışı için Belediye Meclisi'nden yetki istedi. Tuzla ve Bağcılar Belediyesi de arazilerinin satışı için Meclis'ten yetki isteyen belediyeler arasında yer aldı. CHP'li meclis üyeleri deprem felaketinde arazi satışı için yetki isteyen AKP'li belediye başkanlarına tepki gösterdi.

AKP'li Sancaktepe Belediyesi de geçen kasım ve aralık ayında zam yaptığı belediye harç ve ücretlerine büyük oranda bir zaman daha yapmak için Meclis'e teklif sundu. Söz konusu teklifle imarla ilgili ücretlerden nikah ücretlerine kadar birçok belediye ücretlerine yüzde yüze varan zamlar yapılacağı ifade ediliyor.

PARK ALANI CAMİ ALANINA DÖNÜŞTÜRÜLDÜ

Deprem dördüncü gününde AKP'li belediyenin icraatı: Park alanı cami alanına dönüştürüldü

Binlerce insanı hayattan koparan deprem felaketinin dördüncü gününde İstanbul'daki AKP'li Başakşehir Belediyesi, ilçedeki "park ve dinlenme alanı" olarak belirlenen araziyi tüm itirazlara rağmen "cami alanına" dönüştürdü.

6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli 7.7 ve 7.6'lık iki büyük depremle sarsılan Türkiye'de, açıklanan son resmi verilere göre 18 bin 342 kişi yaşamını yitirdi, 74 bin 242 kişi yaralandı.

Kahramanmaraş'ın yanı sıra Gaziantep, Malatya, Batman, Bingöl, Elazığ, Kilis, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Şırnak, Van, Muş, Bitlis, Hakkari, Adana, Osmaniye ve Hatay'da da hissedilen deprem özellikle Kahramanmaraş ve Hatay'da büyük yıkım yarattı. Depremin vurduğu kentlerde arama-kurtarma çalışmaları beşinci gününde devam ederken yıkılan binalarda enkaz altında kalan çok sayıda insan kurtarılmayı bekliyor. Sağ kalan depremzedeler zorlu hava koşulları ve olanaksızlıklarla mücadele ediyor.

Tüm felaket tablosuna rağmen İstanbul'daki ilçe belediye meclisleri toplandı. AKP'li Başakşehir Belediyesi ise skandal bir kara imza attı. Başakşehir Belediye Meclisi'nin şubat ayı oturumu, depremin dördüncü gününde, yani dün yapıldı.

Meclis'te İmar Bayındırlık Komisyonu'nun teklifi tartışıldı. Teklifte, Başakşehir Mahallesi'nde imar planlarına "park ve dinlenme alanı" olarak işlenen 3 bin 13 metrekare büyüklüğündeki arazinin "cami alanına" dönüştürüldü.

Meclis Üyeleri İtiraz Etti

İmar planı değişikliği CHP'li ve İyi Partili meclis üyelerinin itirazına rağmen AKP'li ve MHP'li meclis üyelerini oylarıyla Belediye Meclisi'nde kabul edildi. Ayrıca plan değişikliğine itiraz eden meclis üyeleri, söz konusu alana kısa bir süre önce caminin inşa edildiğini, inşaatın imar planlarına aykırı olarak yapıldığını ve şimdi de bu nedenle plan değişikliği yapıldığını vurgulayarak karara tepki gösterdi.

Ayrıca meclis üyeleri söz konusu arazinin karşısında cami alanı olarak belirlenen bir arazi olmasına rağmen imar planlarına "park ve dinlenme alanı" olarak işlenen arazinin yapılaşmaya açıldığını vurguladı.

TEK DERTLERİ GERÇEKLERİ GİZLEMEK

Halka yıllarca 'güçlü devlet' propagandası yapan iktidarın makyajı düştü. Gerçekleri halktan kaçırmak isteyen AKP baskıyı daha da artırdı.

Binlerce binanın yıkıldığı ve binlerce vatandaşın göçük altında kalarak yaşamını yitirdiği süreçte arama-kurtarma ve yardım çalışmalarında sınıfta kalan iktidar, ortaya çıkan tablodan değil bunun görülmesinden rahatsız. İktidar enerjisinin önemli bölümünü gerçekleri gizlemeye harcıyor.

Yıllardır halka 'güçlü devlet' propagandası yapan AKP'nin makyajı da yaşanan depremlerle döküldü. Başta Hatay ve Maraş olmak üzere depremin yıktığı kentlere yardımlar ancak gönüllüler ve yerel yönetimlerin çabalarıyla ulaştırıldı. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan "İlk gün bazı sıkıntılar yaşasak da ikinci gün duruma hâkimiyet tesis edildi" dese de gerçekler bunun tam tersi. Cenazeleri taşıyacak araç bile bulamayan yurttaşlar enkazı ziyaret eden bakanları protesto ediyor. Yardım çığıkları duyulmayan halkın öfkesi her yerde kendini gösteriyor.

Halk devletin 'gücünü' de bu depremde net bir şekilde görünce iktidar da yapamadıklarını gizleme telaşıyla daha fazla baskıya başvurdu. Sosyal medya yasakları, OHAL uygulaması, eleştirilerde bulunanların jet hızıyla gözaltına alınması gibi uygulamaları, iktidar temsilcilerinin muhalefete yönelik saldırgan tutumu izliyor.

Pazartesi günü yaşanan iki ayrı depremin ardından iktidar, afet bölgesi ilan ettiği alanlarda üç aylık OHAL kararı aldı. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a geniş yetkiler tanıyacak ve seçimlerin yapılması planlanan tarihten bir hafta öncesine kadar sürecek OHAL'in bölgedeki baskıyı artırmak için kullanılmasından endişe ediliyor. 2016'da ilan edilen OHAL kapsamında amacı dışında çok sayıda kararname çıkaran Saray yönetiminin seçim çalışmaları başta olmak üzere yeniden depremle ilgisi bulunmayan konulara OHAL'i kullanarak müdahale etmesinden endişe duyuluyor.

Yardım Çalışmalarına Erişim Engeli

AKP'nin bir diğer baskı getiren adımı, sosyal medya sınırlaması oldu. Depremin ilk anından itibaren yardımlar, arama ve kurtarma çalışmalarının koordine edildiği Twitter'a erişim engellendi. Yurttaşlar saatlerce sosyal medya kullanamadı ve depremzedelere yönelik yardım çalışmaları aksadı. Tepkiler üzerine saatler sonra erişim engeli kaldırıldı da yer yer bağlantı sorunları yaşanmaya devam ediyor.

Çok Sayıda Gözaltı

Vatandaşların isyanını dile getirmesi, iktidarın “çözmek için sert önlemlere başvurduğu” bir diğer “sorun” oldu. Özellikle sosyal medya uygulamaları aracılığı ile iktidara yönelik eleştiriler ile vurgulanan eksiklikler, savcılar harekete geçirdi. Çok sayıda vatandaş gözaltına alındı.

‘Şerefsiz, Haysiyetsiz’ Sözleriyle Hakaret

Çok sayıda enkaza ulaşamayan ve muhalefet belediyelerinin yardımlarını izlemekle yetinen iktidar, söylemlerde de vites yükseltti. Bakanlar, AFAD dışında yardım amaçlı herhangi bir koordinasyona izin vermeyeceklerini söyleyerek belediyeleri hedef aldı. Kameraların karşısına geçen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ise “Şu an itibarıyla Hatay’ımızda asker, polis, jandarma toplamda 21 bin 200 personel görev ifa ediyor. Bununla ilgili olarak da bazı haysiyetsiz, açık konuşuyorum, namussuz kişiler, kampanya yaparak ‘Hatay’da biz asker, jandarma, polis görevmedik’ gibi yalan yanlış iftiralar atıyorlar. Bizim askerimiz, jandarmamız, polisimiz şerefli ama bu şerefsizlerin ağzına biz onları meze yaptırmayız” şeklinde konuştu.

Başarısızlıklarını Örtme Gayreti

Depremi hemen ardından çeşitli eksiklikleri vurguladığı için gözaltına alınan vatandaşlar arasında yer alan Siyaset Bilimci Özgün Emre Koç, yaşananları değerlendirdi. İktidarın 20 yıldır hiçbir krize karşı başarılı sınav veremediğini ve bu yollara başvurarak başarısızlıklarını örtmeye çalıştığını bildiren Koç, “Her seferinde çuvallıyorlar. Krizlere karşı planlamaları yok, acil durum hazırlıkları yok. Öngörülü değiller. Vatandaşa şeffaf olsalardı ve seferberlik talebi gelseydi, vatandaş iyi niyetle bu sürecin atlatılması noktasında el vermeye hazır. Ama iktidar bunun yerine hatalarını maskeleyebilmek için baskıyı seçti” dedi.

Uslandırmaya Çalışıyorlar

Halkın tehditlerle sindirilmeye çalışıldığını ancak bunun bir işe yaramadığını kaydeden Koç, şunları söyledi:

“Soğuktaki vatandaşlarla, enkaz altındakilerle uğraşmak yerine panikle sağa, sola baskı yağıdırıyorlar. Kurumları tehdit ediyorlar. İnsanları gözaltına alıyorlar. Yapabildikleri tek şey insanları bir nevi ‘uslandırmaya çalışmak’ ama vatandaş ‘Ya öleceğiz ya konuşacağız’ noktasına gelmiş durumda. Yaptıkları ters tepiyor. Kendi tabanının bir kısmında da bu durum çözülmeye yok açacaktır. Devletin tecrübeli kadrolarında AKP’ye karşı ciddi bir soru işareti oluştuğunu düşünüyorum. Kendi deneyimimden de bunu görüyorum. Emniyete götürüldüm ve şaşkın memurlarla karşılaştım. İktidarın baskılarına onlar da artık şaşırıyorlar. Önümüzdeki süreçte iktidar kontrolünü kaybettiğini fark ettikçe daha da saldırganlaşabilir. Giderek zayıflıyorlar ve bu nedenle de daha da baskıcı politikalara başvuruyorlar.”

TESPİT VAR AMA İYİLEŞTİRME YOK

Depremden sekiz ay önce bölgedeki riskli apartmanların tespit edildiği ortaya çıktı. Hatay’da 2 bin 512, Maraş’ta bin 765 olmak üzere Türkiye’deki 244 bin 607 bina, “depreme dayanıksız” olarak sınıflandırıldı.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın 2022 yılının Ocak-Haziran döneminde, aralarında 7,7 ve 7,6 şiddetindeki depremlerden etkilenen kentlerin de olduğu 81 kentte toplam 244 bin 607 riskli yapı tespit ettiği ortaya çıktı. 2022’nin ilk yarısındaki çalışmalar ile Hatay’da 2 bin 512, Maraş’ta bin 765 ve Adıyaman’da bin 239 apartman riskli olarak sınıflandırılırken depremlerde ortaya çıkan yıkım, tespitin ötesine geçilemediğini ortaya koydu.

Bakanlık Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında 2022 yılının ilk yarısında Türkiye’nin 81 ilinde riskli yapı tespiti gerçekçi öğrenildi. Dramatik tabloyu ortaya koyan verilere göre, Türkiye genelinde yalnızca altı ayda 739 bin 628 adet konut ve 113 bin 437 adet işyeri olmak üzere toplam 853 bin 65 adet bağımsız bölüm, “riskli” yapı olarak sınıflandırıldı.

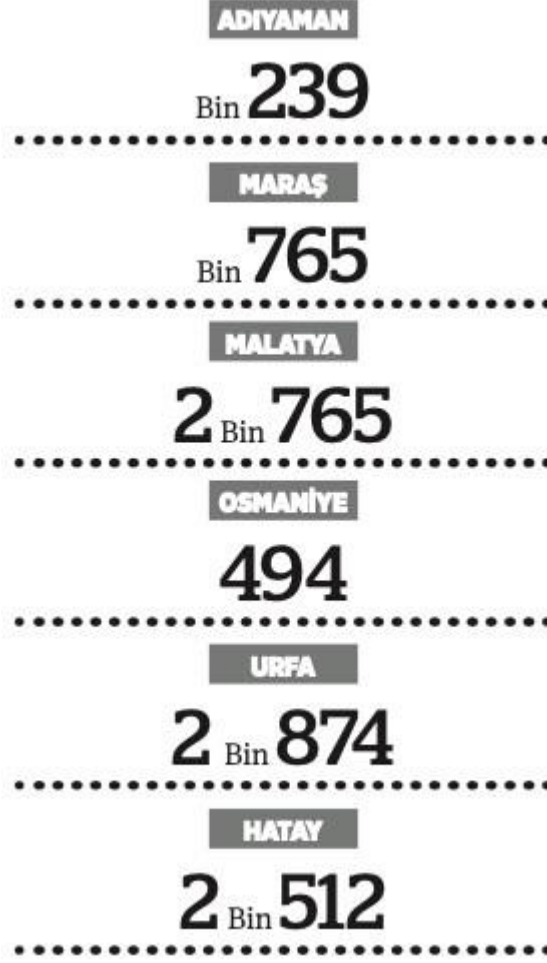
Yüz Binlerce Apartman

Depremlerden yalnızca sekiz ay önce tamamlanan riskli yapı tespit listesi, “Madem riskli yapılar tespit edildi, neden önlem alınmadı?” sorusunu akıllara getirdi. Bakanlığın hazırladığı listeye göre, depreme dayanıksız olan bina sayısı 244 bin 607 oldu. Tespit edilen işyeri bağımsız birim sayısı ise 113 bin 437 ile ifade edildi.

Dramatik Tablo

Depremden etkilenen kentlerde bulunan ve 6 Şubat’ta yaşanan depremden yalnızca sekiz ay önce, “riskli” olarak sınıflandırılan bina sayısının fazlalığı da dikkati çekti. Depremde ortaya çıkan yıkım itibarıyla “Tespit var

önlem yok” değerlendirmelerine neden olan verilere göre, depremde etkilenen bazı kentlerdeki riskli bina sayısı şöyle kaydedildi:

Riskli İllerde De Durum Aynı

84 bin 180 bina ile ilk sırada yer alan İstanbul'u, geçtiğimiz günlerde deprem yaşayan İzmir 21 bin 705 bina ile izliyor. Antalya 11 bin 998, Konya 8 bin 545 ve Manisa 6 bin 601 bina ile en fazla riskli yapı stokuna sahip iller olarak sıralanıyor. Uzmanların deprem tehdidi altında olduğunu açıkladığı bazı kentlerdeki riskli bina sayıları ise şöyle:

- İstanbul: 84 bin 180
- Kocaeli: 5 bin 664
- Elazığ: 3 bin 299
- Van: Bin 397
- Bingöl: 2 bin 528
- Düzce: 506

GÜVENLİ YAPILAŞMA SINIFI GEÇEMEDİ

Bakanlık millet bahçesinde rekor kırdı: Güvenli yapılaşma sınıfı geçemedi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 'afet yönetimi' adı altında sunduğu projede millet bahçeleri için tam randımanlı çalıştı. Millet bahçesi çalışması için hedefi yüzde 123 tutturdu, 'güvenli yapılaşma' performansı ise sınıfta kaldı.

6 Şubat'ta Maraş merkezli yaşanan ve 10 kenti etkileyen 7,6 ile 7,7 şiddetindeki depremler, büyük yıkımlara yol açtı. Binlerce yurttaşın yaşamını yitirdiği depremler, 'deprem ülkesi' olarak nitelendirilen Türkiye'nin halen

depreme hazır olmadığı gerçeğini gösterdi. Doğaya kafa tutan kamu projeleri, denetimsiz yapılar ve koordinasyonsuzluk büyük felaketlere neden oldu.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, “Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi” projesi kapsamındaki, “Çevreye Duyarlı ve Güvenli Yapılaşma” programının alt hedeflerinden büyük bölümü gerçekleştirilemedi. Bakanlığın belirlediği 11 hedeften yalnızca üçüne yüzde 100 oranında ulaşılırken bir hedefe de kısmen ulaşılabildi.

Hedefler Kâğıt Üzerinde

Bakanlığın verilerine göre, çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma sağlanması amacıyla belirlenen ancak ulaşılamayan bazı hedefler, ‘yapı malzemelerine ilişkin illerde güçlendirilen laboratuvar sayısı, yapı malzemelerine ilişkin piyasa gözetim denetim sayısı’ ve ‘aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı’ oldu. 2021 yılında altı aktif yapı denetim kuruluşunun şantiyesini denetlemeyi planlayan bakanlık, yalnızca iki kuruluşun şantiyesinde denetim yapabildi.

Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşmaya yönelik gerçekleştirilemeyen diğer bazı hedefler ise şöyle sıralandı:

- Kırsal konut projesi yapılan il sayısı,
- Yapı malzemelerine ilişkin akredite olan merkez laboratuvar deney metodu sayısı,
- Yapı malzemelerine ilişkin piyasa gözetim denetim sayısı.

‘Büyük Performans’

Deprem güvenliği açısından kritik önemi bulunan hedefleri gerçekleştirilemeyen bakanlık, millet bahçelerine yönelik hedefleri ise beklenenin üzerinde bir performans ile tamamladı. Toplam 48 ilde millet bahçesi hedefleyen bakanlık, millet bahçesi uygulama projesi yürütülen kent sayısını 80’e yükseltti. Türkiye’de 68 milyon metrekare alanda millet bahçesi çalışması yürütüldüğü bildirildi.

KAMU İHALELERİ İPTAL EDİLMİŞ

Depremden etkilenen 10 kentten 6’sında mayıs ayında birçok kamu ihalesinin iptal edildiği öğrenildi. İptal edilen ihaleler arasında güçlendirme için olanlar ise dikkat çekti. Mayıs’tan bu yana iptal edilen ihale sayısı 6 ilde tam 58 oldu. En çok ihale iptali ise Hatay’da.

Depremden etkilenen illerde birçok kamu kurumu zarar gördü. Bu kentlerin birçoğunda yapım, onarım ve güçlendirme için açılan ihalelerin büyük bölümünün son aylarda iptal edildiği ortaya çıktı. Elektronik Kamu Alımları Platformu’nda yer alan bilgilere göre ihaleler “geçerli teklif veren istekli çıkmaması nedeniyle” ya da “bütün tekliflerin alıma ayrılan ödeneğin/ yaklaşık maliyetin çok üzerinde olması nedeniyle” iptal edildi.

Depremin etkilediği illerde mayıs ayından bu yana iptal edilen ihalelerin sayısı ve bu ihalelerin bazıları şöyle:

- Adana: Son aylarda 4 ihale iptal edildi. 4 ihale de yapım işiydi. Adana Vali Konağı ile Adana Seyhan Küçükdkikili Polis Merkezi Amirliği yapım işlerinin iptal edilmesi dikkat çekti.
- Malatya: Mayıs ayından bu yana iptal edilen ihale sayısı 13 oldu. Bu ihalelerin 4 tanesi onarım 9 tanesi ise yapım işiydi. İptal edilen ihaleler içinde öne çıkanlar Fatma Aliye İMKB Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi onarım ile Yeşilyurt İlçesi Kaymakamlık Lojmanı yapım işi ihaleleri oldu.
- Hatay: Depremden en çok etkilenen kentlerin arasında yer alan Hatay’da tam 33 ihale mayıstan bu yana iptal edildi.

Bu ihalelerin büyük çoğunluğu ise güçlendirme ihalesi oldu. İptal edilen ihalelerden bazıları şöyle:

- Samandağ Halk Eğitim Merkezi (İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü) Güçlendirme Yapım İşi
- Payas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi B-C-D-G-H-I Blok Güçlendirme Yapım İşi
- İskenderun Bilim Sanat Merkezi İkmal İnşaatı Yapım İşi
- İskenderun Vergi Dairesi İnşaatı Yapım İşi
- Diyarbakır: İptal edilen ihale sayısı 6 oldu. Bu ihalelerin 5 tanesi güçlendirme ve onarım, 1 tanesi ise yapım işiydi. Çüngüş İlçesi Yusuf Kamil Adıgüzel Kütüphanesi onarım işi ile Bağlar İlçesi Koşuyolu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Güçlendirme ve onarım işi’nin iptal edilmesi dikkat çekti.

•Urfa: Depremden diğer kentlere göre daha az etkilenen kentler arasında yer alan Urfa’da da 3 ihale iptal edildi. İhalelerin tamamı yapım işiydi. Akçakale İlçe Emniyet Müdürlüğü Hizmet Binası yapım işi ihalesinin iptal edilmesi göze çarptı.

SARAY REJİMİ İNTERNETİ KAPATARAK BİR İNSANLIK SUÇU İŞLEMİŞTİR

CHP deprem felaketinde koordinasyonu olumsuz etkileyen bant daraltma uygulaması nedeniyle BTK hakkında suç duyurusunda bulundu...

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın ve CHP Medya ve Kurumsal İletifimden Sorumlu Genel Başkan Başdanışmanı Tuncay zkan, deprem felaketinin cnc gününde sosyal medya platformu Twitter’a erişimin kısıtlanmasına neden olan bant daraltma uygulaması nedeniyle Bilgi Teknolojileri ve İletifim Kurumu hakkında suç duyurusunda bulunulmasının ardından açıklama yaptı.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, deprem felaketinin ardından yardım yapmak isteyenlere yönelik bir insanlık suçu işlendiğini ifade etti. CHP’li Akın, şunları dile getirdi:

“Sosyal medyaya bir kapatma yapıldı. İnsanlar yer altında canlarıyla savaşıyor, ailelerine ulaşmak için mücadele ediyor. Diğer taraftan bir el Twitter’ı kapatıyor. Böyle bir iş akıl dışıdır, mantık dışıdır, ahlak dışıdır! Fatih Sayan diyor ki: Ben Twitter yetkilileri ile konuştum. Soruyoruz: Fatih Sayan hangi yetkiyle konuştum? Kimle konuştum? Ne konuştum? Enkaz altındaki insanlar saat 16.00’dan saat 24.00’e kadar öldü. İnsanlar ailelerine kavuşamadı. Bunun nedeni nedir? BTK’ya gittik, görüştük. İki gün geçti hala ses yok, cevap yok. Bu kadar duyarsızlık, bu kadar ahmaklık olamaz. CHP Deprem İletifim Merkezi’ni arayan vatandaşlarımız hala yardım talep ediyorlar.”

CHP’li zkan da yaptığı açıklamada felakete ilgili görülmesi gereken gerçekler olduğuna dikkat çekti. CHP’li zkan, şöyle devam etti:

“Sahada suyu dağıtamayan, ekmeği dağıtamayan; enkaz altından çıkarılması gereken vatandaşlarımızla ilgili çalışma yapılacak makineleri organize edemeyen, enkaz altındakileri çaresizliğe, şehir içindeki insanları sefalete mahkum eden saray rejimi interneti kapatarak bir insanlık suçu işlemiştir. Biz bunun takipçisiyiz. İlk gün gittik BTK’ya hala yanıt yok. İnterneti yasaklayarak, sosyal medyayı yasaklayarak insanlık suçu işleyenleri Ankara Cumhuriyet Savcılığı’na şikayet ettik. Bu kararı kimin verdiğini, bunun hangi yasal gerekçeye, hangi idari gerekçeye dayandırıldığının ortaya çıkmasını istiyoruz. Bu suçu işleyenlerden, bu cinayeti işleyenlerden hesap sorulmasını istiyoruz.

‘İktidar Milleti Musk’a şikayet Etti’

CHP’li zkan, Bakan Yardımcısı Fatih Sayan’ın attığı tweetlerle başka bir utancın da ortaya çıktığını belirterek, “Bu iktidarın Bakan Yardımcısı Türk milletini Twitter’ın patronu Elon Musk’a ve Türkiye sorumlusuna şikayet etmiştir. Kendilerini kınıyoruz. Bu çok alçakça ve çok kötü bir tutumdur. Milletini Elon Musk’a veya Twitter yetkilisine şikayet edecek kadar gözü dnmşlerin bu iletişimi kestiklerini bunun sonuçlarıyla ilgili hiçbir şey düşünmemesi olağandır. Ama interneti kestiklerinde pek çok yurttaşımız vefat etti. Sokaktaki insanlar da organizasyon yeteneklerini kaybetti. Bunun hesabı mutlaka sorulacaktır. Biz bu cinayetin takipçisi olacağız. Bunun peşini asla bırakmayacağız” değerlendirmesinde bulundu.

YANDAŞ İNTERNET MEDYASI HAMLESİ!

Dezenformasyon Yasası ile ağır baskı ve yaptırım altına alınan muhalif internet haber siteleri ve dijital medya kuruluşları, Basın İlan Kurumu tarafından yürürlüğe konulan resmi ilan yönetmeliğiyle kapanmaya ve faaliyetine son vermeye mecbur ediliyor. Kamu kaynaklarıyla beslenecek bir dijital medya-internet medyası oluşturulması amaçlanıyor!

İnternet haber sitelerinin resmi ilanlardan yararlandırılması görüntüsü altında çıkartılan yönetmelikteki ağır koşullar ve yaptırımlar çok sayıda sitenin kapanmasını, resmi ilan alamamasını beraberinde getirecek. 1 Nisan’da uygulanmaya başlanacak yönetmeliğe göre, Türkiye geneli yayın yapan internet haber sitelerinin ilan almak için en az 32 kişi çalıştırmaları gerekiyor. Birinci kategorideki İstanbul merkezli kurumlar en az 15, 2’nci kategoride yani Ankara ve İzmir merkezli kurumlar en az 12 kişi çalıştırmak zorunda. Yerel internet haber sitelerinde ise en az 4-8 kişinin istihdamı mecburi. Resmi ilan alabilmek için Türkiye genelini kapsayan haber siteleri günlük en az 240 haber yayımlanmak zorunda. Ayrıca ziyaretçi sayısında ağır koşullar getiriliyor.

✓ Türkiye geneli kategorisinde yer alan bir haber sitesinin günlük asgari tekil ziyaretçi sayısının 500 bin, günlük asgari sayfa görüntülenme sayısının 1,5 milyon olması zorunlu.

Yönetmelik, ilan yayınlayan süreli yayının sahibine, ortağına, muhabirine, yazarına ya da kadrosundaki herhangi bir gazeteciye Anayasal Düzene Karşı Suçlar veya Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki suçlardan 'kovuşturma veya dava açılması halinde' resmi ilan hakkının kesilmesini öngörüyor. Yargılanmadan, hüküm giymeden, ceza kesinleşmeden sadece kovuşturma veya dava açılması ilan kesme nedeni olacak.

Bu, uluslararası sözleşmelerde, anayasa ve yasadaki masumiyet karinesine, 'hakkındaki hüküm kesinleşene kadar herkesin masum olduğu' ilkesine aykırı. Ayrıca hakkında dava açılan gazeteciye 5 gün içinde işten çıkartmayan site sahibine ilan-reklam kesme cezası verilmesi tümüyle hukuksuz. Henüz yargılanmamış, ceza almamış, hüküm giymemiş bir gazeteciye işten atmaya zorlamanın hiçbir hukuki dayanağı yok.

✓ **Basın İlan Kurumu'nun** (BİK) kendisini yargı, mahkeme yerine koyması anlamına gelen bu düzenlemelerle, zaten ilan alabilmek için çok ağır koşulları yerine getirmesi gereken internet haber sitelerinin, kamu kaynaklı ilan-reklamları da bu yolla kesilecek.

Yönetmelikle, yazılı-görsel medyada olduğu gibi, iktidar destekli, kamu kaynaklarından beslenen bir internet-dijital medya alanının oluşturulması, yandaş olmayanların tıklanma, istihdam sayısı, kovuşturma, işten çıkartma vb. koşulların yanında ilan-reklam kesme yoluyla kapanmaya veya faaliyetine son vermeye mecbur edilmesi hedefleniyor. İktidar seçime gidilirken bu düzenlemeyle muhalif gördüğü internet haber sitelerinin sesini kesmeyi, kamu kaynaklarının iktidar yanlısı sitelere akıtılmasını planlıyor.

Basın meslek örgütlerinin yargıya taşıdığı bu yönetmelik, kamu kaynaklarını kullanarak yeni bir baskı-sansür ve susturma düzenlemesi olmanın ötesinde, iktidarın özgür habercilikten, gerçek gazetecilerden, baskıya boyun eğmeyen medyadan korkusunun yansıtıcı bir belgedir. **Bağımsız yargıdan dönecektir!**

RANTIN ARACI PAZARLIK SİSTEMİ

AKP iktidarı yandaşlarına kaynak aktarmak için Kamu İhale Kanunu'nu yaklaşık 200 kez değiştirdi. Sadece pazarlık yöntemiyle son 13 yılda 548,3 milyar TL'yi aşan ihalelere imza atıldı. Pazarlık yöntemiyle yapılan ihalelerde en çok harcama yapan kamu kurumları KGM, TOKİ ve Ulaştırma Bakanlığı oldu. İhalelerin aslan payını ise yine gözde şirketler aldı.

2010 ve 2023 yıllarını da kapsayan 13 yıllık dönemde gerçekleştirilen pazarlık yöntemli kamu ihaleleri muhalefetin, "Seçimlerin ardından kamu ihaleleri incelenecek" çıkışının haklılığını gözler önüne serdi. Kamu idareleri, pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihaleler kapsamında 13 yılda toplam 372 bin 426 sözleşmeye imza atarken ihalelerin toplam maliyeti 548 milyar 375 milyon 201 bin TL ile ifade edildi.

2010-2023 döneminde pazarlık yöntemli kamu ihalelerinde toplam 548,3 milyar TL'lik sözleşmeye imza atılırken rekabetin sağlanmadığı ihalelerde kamu lehine indirim oranı yalnızca yüzde 13'te kaldı. En maliyetli pazarlık yöntemli kamu ihaleleri Karayolları Genel Müdürlüğü ile TOKİ bünyesinde gerçekleştirildi, iktidara yakın şirketler ise ihale pastasından en büyük dilimi kaptı.

KGM ve TOKİ Liste Başı

Pazarlık yöntemli ihaleler kapsamında en fazla harcamaya imza atan ilk üç kamu idaresi sırasıyla Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü oldu.

Gözde Şirketler

Toplam 548,3 milyar TL'lik ihale pastasından en büyük dilimi alan şirketlerin ismi ise şaşırtmadı. Erdoğan'ın aile dostu Nusret Yıldırım'ın kurduğu, "İktidarın yeni gözde şirketi" olarak nitelendirilen Yapı ve Yapı Şirketi, bir bölümünü tek başına, bir bölümünü ise iş ortaklığı yoluyla aldığı pazarlık yöntemli 18 kamu ihalesi ile 24 milyar 875 milyon 943 bin TL'lik sözleşmelerin tarafları arasında yer aldı.

İşlettiği termik santrallerinin bacalarına filtre takmadığı için ceza alan Çelikler Taahhüt İnşaatın iş ortaklığı ya da tek başına aldığı altı pazarlık yöntemli kamu ihalelerin maliyeti ise kayıtlara, 19 milyar 164 milyon TL olarak geçti.

Üçüncü sırada yer alan ve muhalefetin, "Beşli çete" olarak isimlendirdiği şirketlerin arasında yer alan Kolin İnşaat'ın tarafı olduğu 23 pazarlık yöntemli kamu ihalesinin maliyetinin ise 19 milyar 92 milyon TL olduğu bildirildi.

Kalyon ise şirketlerin pazarlık yöntemli ihalelerde maliyete göre sıralandığı listenin dördüncü sırasına yerleşti. Şirketin tek başına ya da başka şirketler ile ortaklık kurarak üstlendiği 16 pazarlık yöntemli kamu ihalelerinin maliyetinin 19 milyar 5 milyon TL olduğu belirtildi.

Rekabet Yok Gibi

2010-2023 döneminde gerçekleştirilen pazarlık yöntemli kamu ihalelerindeki rekabet oranları da dikkati çekti. Yapım işlerine yönelik 2010-2023 döneminde gerçekleştirilen ve pazarlık yöntemine başvuru ile ihalelere katılım sayısı, bazı yıllara göre şöyle gerçekleşti:

2012: İhale başına dört katılımcı

2014: İhale başına üç katılımcı

2016: İhale başına üç katılımcı

2018: İhale başına üç katılımcı

2020: İhale başına dört katılımcı

2022: İhale başına üç katılımcı

İndirim Oranı Yüzde 13

Katılımcı sayısı itibarıyla rekabetin olmadığı pazarlık yöntemli ihalelerde kamu lehine indirim oranı yalnızca yüzde 13 olarak hesaplandı. Pazarlık yönteminin tercih edildiği yapım işi ihalelerinin sayısı da yıllara göre arttı. Buna göre, 2012 yılında bin 221 sözleşmeye imza atılırken 2015, 2018, 2021 ve 2023 (Ocak-Şubat) yıllarında imza atılan sözleşme sayısı bin 258, 2 bin 497, 2 bin 371 ve 149 olarak verilere yansdı.

Kanun sürekli değişti

AKP iktidarı yandaşlarına ve gözdesi olan şirketlerine kaynak aktarımı yapabilmek için Kamu İhale Kanunu'nu yaklaşık 200 kez değiştirdi. Defalarca sil baştan yapılan değişikliklerde pazarlık yöntemi ve "mücbir sebep" maddeleri ön plana çıktı. Bu ihalelerin büyük bir bölümü Sayıştay raporlarına da yansdı. Sayıştay, yüzlerce kurumda yapılan milyarlarca liralık ihalenin doğal afet, aciliyet, toplum güvenliği, toplum sağlığı gibi gerekçeye dayanmadığı halde ihale kanunu dışına çıkarıldığı tespitlerini yaptı. Ancak AKP iktidarı muhalefetin tepkilerine rağmen yıllardır bu yöntemlere kullanmaya devam ediyor.

Milyarlık ihaleler

Şirketlerin servetlerine servet katan pazarlık yöntemli bazı ihaleler şöyle sıralandı:

1,99 milyar TL

Trabzon 900 Yataklı Şehir Hastanesi Yapım İşi (Kalyon)

1,92 milyar TL

İstanbul Üniversitesi Hasdal Yerleşkesi Birinci Etap Hastane Binası İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi (KOLİN)

1,18 milyar TL

Ordu 900 Yataklı Şehir Hastanesi Yapım İşi (Ekşioğlu İnşaat)

682,5 milyon TL

Silvan Barajı Taşköprü Viyadüğü ve Bağlantı Köy Yolları Yapımı (Yapı ve Yapı İnşaat)

264,8 milyon TL

Başakşehir Şehir Hastanesi Bağlantı Yolu Yapım İşi (Makyol)

AÇLIĞA MAHKUM!

Birleşmiş Milletler (BM) Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Fiyat Endeksi, ocak ayında düşüşünü sürdürdü. FAO Gıda Endeksi kesintisiz şekilde gerilerken Türkiye’de başta et, süt, yumurta, ekme vb. olmak üzere temel gıda fiyatları sürekli artıyor. Bu artış, iktidarın üretimi, tarım ve hayvancılığı dışlayan politikalarının sonucudur. Temel gıdaya erişimin en pahalı olduğu ülkelerden birisi Türkiye!

Tarım ve Orman Bakanı, Türkiye’nin tarımsal gayrisafi hasılda Avrupa’da birinci, dünyada ilk 10 ülke arasında olduğunu açıkladı. Tarımsal ürün ihracatının yanı sıra ithalat da yapıldığını, geçen yıl Türkiye’ye gelen 54 milyon turistin ülkemizde beslendiğini ifade etti. Ancak gıda fiyatlarının olağanüstü yükselmesinden, enflasyonun düştüğü iddialarına rağmen TÜİK verileriyle bile gıda fiyatlarındaki yıllık artışın yüzde 71 düzeyinde olmasından söz etmedi.

✓ Geniş kesimlerin yüksek fiyatlar ve her gün yapılan zamlarla temel gıda ürünlerine erişiminin hızla zorlaştığı dünya gıda fiyatlarındaki gelişmeler dikkate alındığında **Türkiye’deki gerçek tablo, Tarım ve Orman Bakanının söylediklerinin tam tersini işaret ediyor!**

BM Gıda ve Tarım Örgütü FAO'nun her ay açıkladığı küresel Gıda Fiyat Endeksi ocak ayında yine düştü. Geçen yıl şubat ayında başlayan Rusya-Ukrayna savaşından sonra iki ay üst üste hızlı yükseliş gösteren FAO Gıda Endeksi, ocak ayında gerilemeye devam ederek 10 aydır kesintisiz şekilde düşüş gösteriyor. FAO endeksi ocakta bir önceki aya kıyasla yüzde 0,8 düşerek 131,2 puan oldu.

FAO geçen hafta yaptığı açıklamada, endeksin Rusya-Ukrayna savaşı başlamasının ardından geçen yılın mart ayında yükseldiği rekor seviyeden yaklaşık yüzde 18 (28,5 puan) gerilediğini duyurdu. Rusya-Ukrayna savaşının başlamasından sonra FAO Gıda Endeksi Mart 2022'de 159,7 puana ulaşarak rekor kırmıştı.

Ocakta küresel gıda fiyatlarında özellikle bitkisel yağlar, et ve süt ürünleri, şeker kaynaklı gıdalarda sert inişler yaşandı. Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi, ayçiçeği ve koza yağı fiyatlarının düşmesiyle aylık yüzde 2,9 azaldı. Uluslararası buğday fiyatları, Avustralya ve Rusya'da üretim beklentilerinin aşılması ve küresel arzın artmasıyla ocakta yüzde 2,5 düştü. Ocak ayında FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi yüzde 1,4 ve Et Fiyat Endeksi de yüzde 0,1 düşüş gösterdi.

✓ İktidar kendi yanlışlarının yarattığı maliyet artışlarını, üretim düşüşlerini görmezden gelirken, başta gıda olmak üzere sürekli artan fiyatlara bahane olarak bir yıl önceki küresel gıda fiyat artışlarını gösteriyordu.

✓ Küresel gıda fiyatları 10 aydır düşüşe geçince yalanları açığa çıktı ve bu kez market zincirlerini, fiyat etiketlerini ve ardından üreticiyi suçladılar!

Dünyada et, süt, buğday, sıvı yağ, şeker vb. pek çok ürünün fiyatı aylardır düşerken Türkiye'de ekmekten simide peynirden yumurtaya fiyatlar sürekli zamlanıyor. Ayçiçek yağı, şeker, buğday ithal edildi. Şimdi et ithali gündemde. Cumhurbaşkanı Erdoğan Almanya'da, Fransa'da rafların boş olduğu söylemiyle halkı yanıltıyor. **Yetersiz beslenmeden kaynaklanan verem hastalığı artışa geçti. İktidar, bebek-çocuk-geç-yetişkin-yaşlı insanlarımızı açlığa mahkum ediyor!**

ADAY OLMAYANA OY...!

Anayasa Mahkemesi (AYM) Başkanlık seçiminde, YSK üyeliklerine yapılan seçimin benzeri bir süreç yaşandı. İstanbul Başsavcılığından Yargıtay üyeliğine ve iki ayda Yargıtay'dan AYM üyeliğine getirilen iktidar destekli ismin, siyasi müdahaleyle AYM Başkanı seçtirilmesi için yüksek yargıyı dizayn girişiminin yeni bir versiyonu denendi. İktidarın istediği ismin kazanamadığı seçimde, aday olmayan bir üyeye de 2 oy çıktı! Zühtü Arslan, Anayasa Mahkemesi (AYM) Başkanlığı'na üçüncü kez seçildi.

Anayasa Mahkemesi (AYM) Başkanlık seçiminde yaşananlar, Beştepe'deki Cumhurbaşkanlığı Sarayı ve Adalet Bakanlığı'ndan iletilen siyasi talepler, gerçekleştirilen ziyaretler, bazı AYM üyelerinin Beştepe'ye çağrılarak verilen mesajlar yüksek yargıya ağır siyasi müdahalenin ulaştığı boyutları gözler önüne serdi. Özel Yetkili Savcı olarak atandıktan sonra 17-15 Aralık soruşturmalarını süratle kapatıp, takipsizlik kararları verdikten sonra önce İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na, 2020 Kasımında Yargıtay üyeliğine atanan ve 2021 Ocak ayında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Yargıtay kontenjanından AYM üyeliğine seçilen İrfan Fidan'ın AYM Başkanlığına seçileceği uzun süre iktidar medyasında gündeme getirildi.

Mevcut başkanın görev süresinin dolması nedeniyle geçen hafta yapılan başkanlık seçimlerinde de adaylığını ilan eden iktidar destekli bu isim için, iktidarın AYM üzerinde kurduğu yoğun baskı, açık şekilde kamuoyuna ve medyaya yansdı. Yargıtay'da iki aylık görev süresinde tek bir dosyaya dahi bakmaksızın AYM'ye seçilen, AYM'nin en kıdemsiz üyesi olan bir ismin iktidar tarafından AYM Başkanı 'seçtirilmek' istenmesi siyasi iktidarın yüksek yargıyı dizayn girişimlerinin yeni bir aşaması idi.

AYM Başkanlık seçiminde, AYM üyelerine yapılan telkinler, üyelerin Beştepe'ye çağrılarak verilen mesajlar apaçık medyaya da yansdı. İktidar, seçimleri etkilemek için yaptığı yasa değişikliklerine rağmen kanımca hâlâ büyük bir kaybetme endişesinde. Bu yüzden de aynı zamanda süreci yüksek yargıyı tasarlama aşamasına taşıyor.

İktidarın çıkarttığı yasaların anayasaya uygunluğunu denetlemek, siyasi partiler hakkında açılan kapatma davalarına bakmak dışında, 'Yüce Divan' sıfatıyla Cumhurbaşkanı, Bakanlar ve siyasileri yargılama yetkisine sahip AYM'nin üye ve başkan seçimi süreçlerine yönelik siyasi müdahalelerin ulaştığı boyut bu açıdan iktidar için hayati görünüyor.

AYM Başkanı seçiminde mevcut başkana 'tekrar aday olmaması' yönünde telkinlerin yapıldığı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın istediği ismin seçilmesi için bazı üyelerin Beştepe'ye davet edildiği, Adalet Bakanlığının devreye girdiği yönündeki iddialar medyada yer aldı ve yalanlanmadı.

✓ AYM'nin 15 üyesinin katıldığı oylamada, mevcut başkana 8 oy çıkarken, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın istediği öne sürülen isme 5 oy çıkması, 2 oyda aday olmayan bir üyenin isminin yazılması, kanımca yüksek yargıçların iktidarın siyasi baskı ve müdahalelerine; 'Yeter, yargıyı rahat bırakın!' mesajıdır.

Mevcut yapısıyla muhalefetin açtığı pek çok davayı reddeden AYM'deki bu seçim sonucunu 'İktidarda çatlak' diye görmek yanıltıcı olur. Ancak sayısı az da olsa **hâlâ yargının saygınlığını-bağımsızlığını savunan, siyasi talimata ve baskıya direnen yüksek yargıçların varlığının bile önemli ve değerli olduğu kanısındayız.**

ALEVİ AÇILIMI DEĞİL SEÇİM YATIRIMI!

Alevilerin talep ve önerilerini, tepkilerini ciddiye almaksızın kurulan Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı'na İçişleri Bakanının Danışmanı Ali Arif Özzeybek atandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı bu atama, en baştan dile getirdiğimiz gibi iktidarın bu hamleyi sadece seçime dönük kurguladığını açığa çıkarttı!

Geçtiğimiz yıl ağustos ayında Ankara'da eş zamanlı olarak aynı günde üç Cemevine gerçekleştirilen saldırıların ardından yakalananlardan ikisi tutuklanırken, haklarında 'cezai ehliyetlerinin olmadığı' yönünde rapor düzenlendi. Saldırıların ardından İçişleri Bakanı tarafından organize edilen programla Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan ilk kez Ankara-Hüseyin Gazi Cemevini ziyaret etti. AK Parti iktidarının 2009'da gündeme alıp daha sonra rafa kaldırdığı 'Alevi Açılımı' 13 yıl sonra yeniden raftan indirildi.

Alevilerin inançlarının tanınması, Cemevlerine ibadethane statüsü verilmesi talepleri iktidar tarafından bugüne kadar dikkate alınmadı. Hatta Cumhurbaşkanı Erdoğan 'Ali'siz Aleviler, Cemevi cümbüş evi' vb. söylemlerle Alevi inanç mensuplarına dışlayan açıklamalarda bulundu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Cemevlerinin ibadethane olduğu, Alevi inanç mensuplarının zorunlu din derslerinden muaf tutulmaları yönünde yıllar önce verdiği kararlar iktidar tarafından uygulanmadı.

Seçime doğru iktidar birden Alevi-Bektaşileri hatırladı. Turizm ve Kültür Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kurulması, Alevi Dedelerine maaş bağlanması, başkanlığa danışman ve uzman kadrolarıyla personel alınması, Cemevlerinin illerde Turizm ve Kültür İl Müdürlüklerine bağlanarak elektrik, su, doğalgaz, tamirat-tadilat giderlerinin karşılanması yürürlüğe konuldu.

Alevi-Bektaşiler bu başkanlığı tanımayacaklarını, Alevi inancının bir 'kültürel etkinliğe' indirgenmesini kabul etmeyeceklerini defalarca açıkladılar. Ancak iktidar bu çağrılara, taleplere kulak tıkayarak dayatmasını sürdürdü. Şimdi de Cumhurbaşkanı kararıyla Bakanlık bünyesinde kurulan Başkanlığa **İçişleri Bakanının Danışmanı Ali Arif Özzeybek** atandı.

AK Partili ve İçişleri Bakan Danışmanı olan birisinin Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığına tayin edilmesi bile başlı başına iktidarın Alevilere bakışının siyasi amaçlı olduğunu, 'İktidar-Devlet kontrolünde, biatçı bir Alevilik' hedeflediğini apaçık sergilemektedir. Türkiye ve Avrupa'daki Alevi-Bektaşî Dernekleri, Vakıfları, Federasyonları yapılan atamayı, görevlendirilen başkanı 'tanımadıklarını' duyurdular.

Torba yasayla geçirilen düzenlemeye ilişkin olarak geçen yıl 25 Aralık'ta yapılan Büyük Alevi Kurultayında kabul edilen 11 maddelik sonuç bildirisindeki çağrı ve taleplerin hiçbiri iktidar tarafından dikkate alınmadı.

İktidar; Alevi-Bektaşî topluluğunu ve milyonlarca Alevinin inancını, taleplerini, kurumlarını, kanaat önderlerini dışlayıp, onları yok sayarak dayatmacı bir zihniyetle Alevilere adeta 'alın bununla yetinin' diyen bir tavır sergiliyor. Alevi-Bektaşî örgütleri seçim ve oy hesabına dayalı bu plan ve aldatmacanın, samimiyetsizliğin farkında olduklarını peşinen ilan ettiler. **Muhtemelen iktidar, başkanlık kadrolarını seçime kadar Alevi Dedeleri yerine kendi partilileriyle doldurmak zorunda kalacak.**

TÜRKİYE'DE 2022'DE BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI AZALDI

TÜİK'e göre, 2022'de büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre yüzde 5,6 azalarak 17 milyon 24 bin oldu. Küçükbaş hayvan sayısı ise bir önceki yıla göre yüzde 2,2 azalarak 56 milyon 266 bin oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu, 2022 yılına ait Hayvansal Üretim İstatistikleri'ni açıkladı.

Buna göre, büyükbaş hayvan kategorisinde, sığır sayısı bir önceki yıla göre yüzde 5,6 azalarak 16 milyon 852 bin baş, manda sayısı ise bir önceki yıla göre yüzde 7,4 azalarak 171 bin 835 baş oldu.

Küçükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre yüzde 2,2 azalarak 56 milyon 266 bin baş oldu. Küçükbaş hayvan kategorisinde, koyun sayısı bir önceki yıla göre yüzde 1,1 oranında azalarak 44 milyon 688 bin baş, keçi sayısı ise bir önceki yıla göre yüzde 6,2 oranında azalarak 11 milyon 578 bin baş oldu.

Bal Üretimi Arttı

Yapağı, kıl, tiftik ve yaş ipek kozası üretimi azaldı, bal üretimi arttı. Bir önceki yıla göre yapağı üretimi yüzde 1,2 azalarak 84 bin 885 ton, kıl üretimi yüzde 4,6 azalarak 6 bin 393 ton, tiftik üretimi ise yüzde 10,9 azalarak 417 ton olarak gerçekleşti. Bal üretimi bir önceki yıla göre yüzde 22,8 artarak 118 bin 297 ton oldu.

İpekböcekçiliğinde Sert Düşüş

İpek böcekçiliği faaliyeti yapan köy sayısı bir önceki yıla göre yüzde 15,9 oranında azalarak 559 oldu. İpek böcekçiliği ile uğraşan hane sayısı yüzde 12,9 oranında azalarak 1 761 adet oldu. Açılan tohum kutusu sayısı bir önceki yıla göre yüzde 7,5 oranında azalarak 5 bin 577 adet, yaş ipek kozası üretimi ise bir önceki yıla göre yüzde 10 oranında azalarak 69 ton olarak gerçekleşti.

DOĞU SINIRIMIZDA VE KAFKASLARDA YENİ ÇATIŞMALAR BAŞLAYABİLİR!

İran-Azerbaycan arasında tırmanan gerilim, Tahran'da büyükelçilik baskını, rafineri ve askeri tesis saldırılarıyla yeni bir boyut kazandı. Türkiye'nin doğu sınırında ve Kafkaslarda yeni çatışmalar başlayabilir. İran, Türkiye-Azerbaycan iş birliği ve Azerbaycan-İsrail yakınlaşmasından rahatsız. İran'ın Ermenistan'a desteği yanında Türkiye-İsrail normalleşmesi İran'ı yeni hamlelere, Kafkaslarda gerilimi tırmandırmaya yönlendirebilir!

İran ile Azerbaycan arasında gerginlik tırmanıyor. İsrail'in müdahaleleriyle saldırılar, sabotajlar artıyor. Doğu sınır komşumuzda ve Kafkasya'daki sıcak gelişmeler göz ardı edilmemelidir. İran'da başörtüsü dini kurallara uymadığı gerekçesiyle gözaltına alınan ve karakolda ölen Mahsa Amini protestoları ve çatışmaları aylardır sürüyor. Şu ana kadar olaylarda 500'den fazla kişi yaşamını yitirdi, idamlar uygulandı. Dini rejimin katı kurallarını ve zorunlu başörtüsü yarasını reddeden İranlı kadınların eylemlerine artan destek, rejimi sıkıntıya soktu. Protestolar devam ederken geçen hafta Azerbaycan'ın İran Büyükelçiliğine yapılan silahlı-bombalı saldırıyla eş zamanlı olarak kuzeydeki Azerşehr'de petrol rafinerisine düzenlenen sabotajda çıkan yangında rafineri ağır hasar gördü. Rafinerinin ardından, İsfahan'da askeri mühimmat üreten tesisler, İHA'larla tahrip edildi. İsrail medyası İsfahan saldırısının Mossad tarafından yapıldığını yazdı.

İsrail, 1991'de Sovyetler Birliği dağılınca Azerbaycan'ın bağımsızlığını tanıdı. 1992'de Bakü'de Büyükelçilik açtı. Azerbaycan da 2022 kasımında Tel Aviv'de büyükelçilik açma kararı aldı. Böylece nüfusunun çoğunluğu Şii olan bir ülke ilk kez İsrail'le diplomatik ilişki kurdu. Azerbaycan İran ile sınır bölgesinde İsrail istihbaratına izleme-gözetleme merkezleri kurma olanağı sağladı. Bu yüzden Azerbaycan-İran ilişkisi uzun zamandır sıkıntılı. Azerbaycan, İran-Ermenistan yakınlaşmasını Türkiye ve İsrail ile yakınlaşarak dengelerken İran, Azerbaycan'ı NATO ve İsrail ile kendisine karşı iş birliği yapmakla suçluyor. İran'daki Azeri Türklere Karabağ'ın işgaline karşı gösteri izni vermeyen İran, geçen hafta Azerbaycan Büyükelçiliği saldırısıyla aynı gün Ermenilerin Azerbaycan karşıtı gösterilerine izin verdi. İran Dışişleri Bakanı Hüseyin Amir Abdullahyan; "Ermenistan'ın güvenliğine İran'ın güvenliği gibi bakıyoruz" mesajıyla, Türkiye-Azerbaycan'ın "iki devlet tek millet" söylemine karşı tavrını ortaya koydu. İran, Nahçıvan-Karabağ-Azerbaycan arasında açılacak Zengezur Koridoruna, İran-Ermenistan ortak sınırını ortadan kaldıracığı, Azerbaycan'a Hazar Denizi'nden direk Türkiye'ye uzanan bir enerji-ticaret köprüsü sağlayacağı gerekçesiyle karşı çıkıyor. Ayrıca Ermenistan'ı by-pass ederek İran-Rusya bağlantısını kesecek olan Zengezur koridoru, İran'ın Kafkaslardaki etkisini azaltacak. İran, bu koridorla ülkenin kuzey doğusundaki Azeri Eyaleti için Azerbaycan'ın cazibe merkezi haline gelmesinden endişeli. Azerbaycan'ı İran'daki Azerileri rejime karşı kışkırtmakla suçluyor.

Her ne kadar yaşananlar Azerbaycan-Ermenistan-İsrail-Ermenistan arasında olsa da gerek sınır komşusu olmamız gerekse Kafkasya'daki dengeler açısından Türkiye'yi de doğrudan ilgilendiriyor. İran ile ikili ilişkileri etkileme ihtimali büyüyor. Suriye'deki normalleşme girişimlerinde Şam-Tahran iş birliği Türkiye'nin karşısına çıkarken, doğu sınırımızda ve Kafkasya'da da **İran, Türkiye-Azerbaycan iş birliğini, Türkiye-İsrail normalleşmesini kendisine tehdit olarak görüyor.** Ermenistan ve Rusya ile karşı hamleler gerçekleştirmeye yöneliyor.

DİPLOMATİK TEAMÜLLER VE MÜTTEFİKLİĞE AYKIRI TUTUM

Terör saldırısı uyarısında bulunan ABD başta olmak üzere 9 ülkenin Türkiye'deki büyükelçilik ve konsolosluk faaliyetlerini durdurmaları, diplomatik teamüller ve müttefiklikle uyumlu bir tutum değildir. Türkiye'nin güvensiz, istikrarsız, ağır terör tehdidi altında olduğu algısını yaratan bu adımlar öncesinde, istihbarat varsa paylaşılması diplomasi ve müttefikliğin gereğidir.

İsveç ve Danimarka'daki Kur'an yakma eylemlerinden sonra Türkiye'deki bazı ibadethanelere büyük bir terör saldırısı için İŞİD'li terörist sızması olduğu gerekçesiyle geçen hafta ABD Büyükelçiliğinin yayınladığı uyarı mesajı ve ardından elçilik-konsolosluk faaliyetlerinin durdurulmasını bazı Avrupa ülkeleri izledi. Almanya, Fransa, İspanya, İsviçre, İsveç ve Hollanda da vatandaşlarına benzer uyarılar yayınladı. Başta İstiklal caddesi, Taksim meydanı olmak üzere çeşitli bölgelerden uzak durmalarını, zorunlu olmadıkça sokağa çıkmamalarını istediler.

✓ Bu uyarılar sonrası büyükelçilik ve konsolosluklarını kapatan ülke sayısı 9'a ulaştı.

Dışişleri Bakanlığı, Büyükelçileri çağırarak kapatma kararlarının diplomatik teamüllerle bağdaşmadığını, bunun öncesinde ellerindeki bilgi ve istihbaratı Türk makamlarıyla paylaşmaları gerektiğini iletti. Diplomatik misyonların açılmasını istedi. İçişleri, Dışişleri Bakanları ve iktidar sözcüleri, diplomatik misyonları kapatma kararlarının 'maksatlı' ve Türkiye'nin uluslararası algısını negatif etkileme amaçlı olduğunu, seçim öncesi iktidarın yıpratılmak istendiğini savundu.

Buna karşın İçişleri Bakanı, ABD büyükelçisine; "Hangi gazetecilere yazı yazdığınızı biliyorum. Neleri yaptırdığınızı, hangi adımları attığınızı, Türkiye'yi nasıl karıştırmak istediğinizi net bir şekilde biliyorum." dedi.

ABD, tüm bu iddiaları reddetti.

✓ Şayet İçişleri Bakanı, ABD'nin Türkiye'yi karışırma-istikrarsızlaştırma planlarını ve atacağı adımları biliyorsa, ülkemizi hedef alan bu bilgileri TBMM kapalı oturumunda milletin temsilcileriyle paylaşmalıdır!

✓ Şayet ABD, iktidarın iddia ettiği gibi Türkiye'ye karşı maksatlı bir girişim planlıyorsa; iktidar, F-16 alabilmek için ABD'nin kapısını aşındırmaktan derhal vazgeçmelidir.

Türkiye'nin NATO müttefiki olan ülkelerin '**büyük bir terör saldırısı**' hazırlığını gündeme getirerek diplomatik misyonlarını kapatması, faaliyetlerine ara vermesi, başta vize işlemleri olmak üzere başvuruların kabul edilmemesi Türk vatandaşları açısından ciddi mağduriyet yaratan bir adımdır. Her şeyden önce ülkemizdeki tüm diplomatik misyonların güvenliği ve korunması Türkiye'nin devlet güvencesindedir.

NATO'nun 'terörle ortak mücadele' kararı çerçevesinde müttefiklerle karşılıklı yardımlaşma ve taahhütlere rağmen istihbarat paylaşımı yapılmaması ve **sadece bu ülkelerin kendi vatandaşlarının güvenliğinin, yaşam güvencesinin ön planda tutulması insani olarak kabul edilemez bir tavidir!**

RUSYA'YA YÖNELİK YAPTIRIMLARIN TÜRKİYE ÜZERİNDEN 'DELİNMEMESİ' UYARISI

ABD Maliye Bakanlığı Terörizm ve Mali İstihbarat Müsteşarı Brian Nelson, Rusya'ya yönelik yaptırımların delinmemesi uyarısıyla Türkiye'de bir dizi temaslarda bulundu. Kara para transferi ve aklama çerçevesinde Türkiye'de kurulan Rus şirket sayısındaki artışa ve Rusların gayrimenkul alımlarına dikkat çekerek iktidarı uyardı!

Brian Nelson'un Ankara'da iktidar bürokratlarıyla, İstanbul'da iş ve finans dünyası temsilcileriyle yaptığı temaslardan sonra Rusya'ya yönelik yaptırımların Türkiye üzerinden 'delinmemesi' uyarısında bulunması ve Türkiye için yaptırım ve ekonomik kısıtlamaları gündeme getirmesi sıkıntılı bir sürecin işareti olabilir.

✓ Rusya'ya yönelik ABD ve AB yaptırımlarına katılmayan Türkiye, daha önce Rus bankalarıyla kredi kartı ve hesap transferi işlemlerine olanak sağlamış ancak ABD'nin Türk bankalarının uluslararası sistemden dışlanabileceği uyarısı üzerine bu iş birliği askıya alınmıştı.

ABD'li müsteşar temaslardan sonra; Türk şirketleri ve bankalarının yaptırım listesindeki Rus kurumlarla iş yapmaları halinde yaptırım riskiyle karşı karşıya kalabilecekleri, G7 pazarlarına erişimin kesilebileceği, uyarısında bulundu. Türkiye Bankalar Birliği yönetimiyle bir toplantı gerçekleştiren ABD'li müsteşar, kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadelede, Rus oligarkların para transferlerinde uyarıları sıralarken, Türk şirketleri ve bankalarının, Rus askeri endüstrisi tarafından kullanılacak çift kullanımlı teknoloji transferine ilişkin işlemlerden kaçınmak için ciddi önlemler alınması gerektiğini, aksi durumda yaptırımların devreye gireceğini iletti.

✓ Kara para aklama ve yasa dışı para transferlerinde kullanıma açık sektörlerin başında **emlak ve lüks konut** geldiği, lüks gayrimenkul üzerinden kara para aklanmasını engellemek için özel sektörün emlak işlemlerinin daha sıkı incelemeye tabi tutulması istendi.

Son bir yıl içinde Türkiye'den Rusya'ya ikinci derece ürün ihracatındaki artışın dikkat çekici olduğu belirtilerek, bu durumun Türk özel sektörünü yaptırım riskine açık hale getirdiği uyarısında bulunuldu. Ayrıca Rus ve Belarus vatandaşlarının, şirketlerinin ortaklığında kurulan şirketlerin, getirilen sermayenin yakından takip edilmesi, bunun yapılmaması durumunda yaptırım olasılığının artacağı iktidar yetkililerine ve Türk özel sektörü ile bankalarına iletildi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerinde Türkiye'de kurulan yabancı sermayeli veya ortaklı şirket sayısında Rus ortaklı şirketlerin hızla arttığı görülüyor. Gayrimenkul, toptan ticaret, uluslararası danışmanlık vb. alanlarda faaliyete geçirilen Rus ortaklı şirket kuruluşu ve gayrimenkul alımlarında Ruslar ilk sıraya yükseldi.

BOTAŞ'ın 20 milyar dolarlık ödemesini erteleyen Rusya'nın, iktidara sağladığı bir takım dolaylı ekonomik ve finansal destekler, önümüzdeki süreçte Türkiye'ye yönelik ABD yaptırımlarının devreye girmesine, ekonomik sıkıntıların büyümesine neden olabilir. **İktidar**, özellikle yasa dışı para transferleri ve kara para aklama iddiaları karşısında daha dikkatli olmalı, **Türkiye'yi olası yaptırımlarla karşı karşıya bırakmamalıdır**.

YETKİNİZ ÇOK YÖNETME YETENEĞİNİZ YOK

Türkiye'nin yaşadığı deprem beklenmeyen bir deprem değil, Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı'nda bölgede tehlikenin arttığının vurgulandı. Bu gerçekler devlet tarafından yıllardır biliniyor. Bu rapor elinizdeyken, siz ne yaptınız? Neden Kahramanmaraş'ı ve tüm bölgeyi bu depreme hazırlamadınız?

Önceki Afet Protokolü askeri vesayetle mücadele denerek çöpe atıldı, yerine yenisi konamadı, var olan Türkiye Afet Müdahale Planı da uygulanamadı. EMASYA Protokolü bugün yürürlükte olsaydı, Mehmetçik depremden hemen sonra sorumluluk bölgelerine dağılırdı. Pek çok husus çok kısa sürede hallolabilirdi.

20 yıllık bir yönetimin, "Deprem çok büyük, ne yapalım" deme hakkı yok. Hükümetin özellikle eksikleri söyleyen muhalefete, düşman görmüş gibi bakıp parmak sallayamaz, küfür ve hakaret edemez.

Milletimizin Büyüklüğünü Bir Kere Daha Gördük

Afet bölgesinden uzaktaki vatandaşlarımız; nefes aldığına, yemek yediğine, sıcak odalarında oturduğuna, yatağında uyduğuna utanır hale geldi. Her bir yurttaşımızın kalbi; Adana, Osmaniye, Hatay, Kilis, Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya, Adıyaman, Diyarbakır ve Şanlıurfa'daki yurttaşlarımız için atıyor. Milletimizin büyüklüğünü, kadirşinaslığını, zor zamanlardaki dayanışma gücünü, bu deprem felaketinde bir kez daha gördük. İnsanlarımız ellerinde ne var ne yok her şeyi seferber etti. Yardımları bölgeye ulaştırmak için sosyal medyadan örgütlenenler, canla başla çalışan gönüllüler, deprem bölgesine koşan doktor ve hemşireler, yardım kolilerini taşıyan gençler, yaptıkları bağışlarla, depremin yüküne omuz verenler, deprem enkazından taş kaldıranlar... Hepsi bu kâbustan, bu karabasandan uyanacağımızın teminatı oldular. Her birine şükran borçluyuz...

Kurtarma Ve Yardım Çalışmalarına Her Türlü Desteği Veriyoruz

Milletimiz 20 yıldır hep yaptığı gibi, devletine omuz verdi. Saray yönetiminin yapamadıklarını, yine milletimiz yaptı. Depremi ilk anından itibaren, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, Genel Başkan Yardımcılarımız, Belediye Başkanlarımız, Milletvekillerimiz, örgütümüz afet bölgesindeydi. Kurtarma ve yardım çalışmalarına, her desteği vermeye başladılar. İl etapta 130 belediyemiz tarafından, arama kurtarma aracı, iş makinası, itfaiye, ambulans gibi toplam 3 bin 400 araç ve 7 bin 876 personel deprem bölgesine gönderildi. Orada çalışmalarını sürdürüyorlar. Gıda, hijyen, kıyafet gibi insani yardım malzemelerini taşıyan toplam 1.187 TIR ve kamyon, 3 uçak ve 1 gemi bölgeye gönderildi. Mobil mutfak TIR'ları, ekmek üretimi için mobil fırınlar, jeneratörler, 724 bin battaniye, 35 binden fazla ısıtıcı ve soba... Belediyelerimiz, tüm gücüyle deprem bölgesindeki vatandaşlarımızın yanında... Parti Örgütümüz de, 137 TIR insani yardımı, 42 kamyonu, 10 minibüsü, depremden etkilenen bölgelere intikal ettirdiler. Enkazdan kurtarılan her canla, yaşadığımız büyük acılar bir nebze hafiflese de, deprem bölgesindeki dram, gerçekten çok ama çok ağır... Onbinlerce yurttaşımızı kaybettik, yine onbinlerce insanımızda yaralı. Kaybettiklerimize yüce Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı, milletimize sabır diliyoruz. Yaralı yurttaşlarımıza da acil şifalar diliyoruz.

Planlama, Organizasyon Ve Koordinasyonda Sıkıntı Var

Deprem felaketinden sonra, sahaya gönderdiğimiz, Koordinatör Genel Başkan Yardımcılarımızdan gelen bilgiler, depremden hemen sonra kurduğumuz, Afet Koordinasyon Merkezi'ne gelen talepler, planlama, organizasyon ve koordinasyon konusunda sahada, ciddi sıkıntıların olduğunu, yönetimin depreme gerekli hazırlığı yapamadığını gösterdi. Depremzedelere yardım için gelen ekipler havaalanlarında kaldı. Bazı yerlerde iş makinası vardı operatör yoktu. Bazı yerlerde de operatör vardı iş makinası yoktu. Bazı yerlerde de iş makinası da

operatör de vardı. Ama kurtarma ekibi yoktu. İş makineleri, operatörler ve kurtarma ekipleri buluşturulamadı. İnsanlar ise enkaz altında bağıyor, yakınları çaresizce çırpınıyordu.

Cep Telefonu Operatörleri Ortada Yok

Genel Merkezimizde kurulan CHP Afet Koordinasyon Merkezi'ne gelen 27 bin çağrı ve mesajın yarısı, göçük ve enkaz başından gelen yardım çığlıklarıydı. Bu çağrılar anlık alındı ve AFAD'a iletildi. Kalan çağrılar ise iaşe ve barınma talepleri idi. Şu saat olmuş, bölgede iletişim hala en büyük sorun. Onun maçına, bunun etkinliğine, mobil baz istasyonları gönderen GSM operatörleri, deprem bölgesine neden bir türlü baz istasyonu kuramıyor. Şu çağda, şu sıkıntılı günlerde yapılacak iş mi bu? Bu şirketler, enkaz altındaki milletten, faturalarını çatır çatır, peşinen tahsil etmesini biliyorlar. Ama iş şöyle bir günde hizmet vermeye gelince operatörler maşallah ortada yok.

Bilim İnsanları Yıllardır Uyarıyor, AFAD'ın Resmi Dokümanında Var

Ülkemiz deprem bölgesinde, ama yaşadığımız son büyük deprem felaketi, şehirleşme, konut kalitesi ve afet yönetimi konusunda, alınan tedbirlerin, yetersiz olduğunu bir kez daha gösterdi. Bugün yaşadığımız deprem felaketi sürpriz mi? Hayır değil. Bilim insanları, Kahramanmaraş merkezli bu deprem için, yıllardır bağıra, çağıra uyarılarda bulunuyorlar. Şimdi bu AFAD'a ait resmi doküman. Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Planı. Ne diyor bu doküman? Gölbaşı-Türkoğlu segmenti, yani kırılan fay hattı, "500 yılı aşkın bir süredir, büyük bir deprem üretmeyen sismik boşluk konumundadır" diyor ve ilave ediyor. "Bu deprem tehlikesini artırmaktadır." Tehlikeli zonlardaki yapıların tahliyesi zorunludur. Betonarme ve statik hesapları doğru olan, depreme dayanıklı binalar yapılmalıdır. Bu devletin raporu. Bu gerçekler devlet tarafından, 2001'den bu yana biliniyor. Biz şimdi buradan soruyoruz. 2003 yılından bu yana ülkeyi yönetenlere soruyoruz: Bu rapor elinizdeyken, siz ne yaptınız? Neden Kahramanmaraş'ı ve tüm bölgeyi bu depreme hazırlamadınız?

Kaynaklar Depreme Hazırlığa Değil, Dolarlı-Avrolu Garantilere Gitti

Türkiye'nin her yeri deprem bölgesi. Burada da gözüküyor, burada da gözüküyor. Bu bugünün gerçeği değil, binlerce yıldır bilinen bir husus, binlerce yılın gerçeği. Kendinden önceki 57 Cumhuriyet Hükümetinin, 79 yılda harcadığı paranın 4 katını 20 yılda harcayan, yetmez bir de üstüne depreme hazırlık için, milletten 36,5 milyar dolar vergi toplayan, ekonomik büyüme modelinin merkezine inşaatı koyan Saray yönetimi, şehirlerimizi bu gerçeğe göre hazırlamalıydı. Onun yerine kaynaklar, dolarla, avroyla garantilere, ışılı AVM'lere ve ranta gitti.

Afet Protokolünü Çöpe Attılar, Yenisini Yapamadılar

Bugün yaşadığımız felakete sebep olan zihniyet, işte bu zihniyettir. Kaçak yapılara ruhsat verip, bağış topluyoruz diyen işte bu zihniyettir. 1999'da Büyük Marmara Depremini yaşadık. O günden bu yana da, İstanbul depremini konuşuyoruz. Ama yaşadığımız son felaket, 20 yıldır ülkeyi yönetenlerin, şehirlerimizi depreme hazırlamadığını açık seçik gösteriyor. Böyle bir felakette, izlenecek bir afet protokolleri dahi yokmuş. Bunu gördük. İlk gün büyük bir kararsızlık ve şaşkınlık yaşandı. Afetle mücadele için kurulmuş AFAD paralize oldu. Şimdi öğreniyoruz ki, Tanzanya'ya elçi yapılmış önceki başkanı, tekrar göreve çağırıyorlar. Kurumun üst yönetimi, atama bakanların, AK Parti'nin akrabayı taallukatıyla doldurulmuş. Liyakatsizlik tüm Türkiye'yi esir aldığı gibi, AFAD'ı da esir almış. Elbette bugün sahada cansiperane çalışan AFAD personelini bütün bunlardan tenzih ediyoruz. Onların üstün gayretlerine şahidiz. Ama depremin daha ilk anında, bu fedakâr personeli, seferber edecek, bir yönetim ortada yoktu. AFAD Başkanı sustu. Fuat Oktay konuştu. Devletin askeri ve sivil tüm imkânları, depremin ilk dakikasından itibaren, seferber edilemedi. Önceki afet protokolünü, "Askeri vesayetle mücadele" bahanesiyle, çöpe atan bu yönetim, 20 yılda doğru dürüst uygulanabilecek, bir afet protokolü hazırlayamamış.

AFAD'ın Düzce Raporu Her Şeyi Anlatıyor

Genel Başkanımız, Düzce depreminin ardından, AFAD'ın hazırladığı "Düzce Depremi Etki Analizi Raporunu" açıkladı. Güya Türkiye'de bir "Afet Müdahale Planı" var. Ama bu raporun sonucunun ilk maddesi bu planın uygulanmadığını söylüyor. Afet yönetiminin kaosa dönüştüğünü söylüyor. Görev ve yetki karmaşasının olduğunu söylüyor. Tıpkı bugün 10 ilimizde olduğu gibi.

EMASYA Yürürlükte Olsa Pek Çok Sorun Hallolurdu

Oysa "Emniyet, Asayiş ve Yardım Planları" yani EMASYA Protokolü bugün yürürlükte olsaydı, Mehmetçikler, depremden hemen sonra, sorumluluk bölgelerine dağılır, yardım malzemelerinin dağıtımından, arama ve kurtarmaya, afet bölgelerinin asayişinden, diğer ilk yardım ve emniyet tedbirlerine kadar, pek çok husus çok kısa sürede hallolabilirdi. Sahra hastaneleri, sıcak sahra çadırları kurular, şu soğuklarda sıcak çorba verecek sahra mutfakları çalışırdı. Ama "asker bu işlere karışmasın" diyerek, bu protokolü kaldırıp attılar. Ve depremin

ilk 24 saatinde, yurttaşlarımız enkazın altında bir başına kaldı. Çöken yapıların çoğuna arama kurtarma ekipleri gönderilemedi, gidemedi. Asker sahaya 24 saat sonra indirildi. O da 3 bin 500 Mehmetçikle... Bugün sayı 17 bin. Ne yazık ki bu plansızlık, bu organizasyonsuzluk nedeniyle, çok önemli bir zamanı, ilk 24 saati kaybettik. Kaybedilen zamanla beraber, insani kayıplarımız da arttı.

24 Yıl Sonra Aynı Çılgılık: Nerede Bu Devlet!

“İstasyonlarda akaryakıt yok. Fırınlarda ekmek yok. İçecek su yok, yardım yok, devlet yok” feryatları, arşa yükseldi. 1999’dan 24 yıl sonra, “Nerede bu devlet?” çılgılığı, kulaklarımızı değil, yürekleri parçaladı. Daha önceki depremlerde de, benzer sıkıntılar yaşandı mı? Yaşandı. Tüm bu gerçekler karşısında, 20 yıllık bir yönetimin, “Deprem çok büyük, ne yapalım” deme hakkı, asla olamaz. Hele eksikleri söyleyen muhalefete, düşman görmüş gibi bakıp parmak sallama, küfür ve hakaret etme hakkı, hiç ama hiç olamaz. Hep söylüyoruz bu ülkenin en büyük açığı, milleti ayırım yapmadan kucaklayan, tarafsız, partisiz bir Cumhurbaşkanıdır. Bu acı günlerde bunu her zamankinden daha fazla hissettik.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi De Enkaz Altında Kaldı

Ne yazık ki yaşadığımız depremde, sadece insanlarımız depremin altında kalmadı. “Hızlı ve etkin karar alacağız” diyerek pazarlanan, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi de, deprem enkazının altında kaldı. Hızlı karar alacağız diyenler, depremin hemen sabahında değil, depremden ancak 36 saat sonra, 10 ilimizi “Afet Bölgesi” ilan edebildi.

Milleti Soyma Derdinde Olanlar Boş Durmadı

Bu arada millet canıyla boğuşurken, milleti soyma derdinde olanlarda boş durmadı. “Hızlı karar alacağız” diyerek, kendilerine rejim elbisesi dikenler, afet bölgesindeki 381 bin küçük yatırımcı başta olmak üzere, milletin borsada silkelenmesine göz yumdular. Depremin ancak üçüncü gününde, borsayı kapatmayı akıl edebildiler. O da Genel Başkanımızın uyarılarıyla... Bir defa daha altını çizelim, biz bu rezaletin de hesabını soracağız. İnsanlar afetle boğuşurken, onları bir de borsa depreminin altında bırakanların, yaptıkları elbette yanlarına kar kalmayacak.

Yetki Obezi Erdoğan Daha Fazla Yetki İstiyor

Mevcut hükümet sisteminde, dünya üzerinde tek bir faniye verilebilecek her türlü yetki, bu hükümetin başına verilmiş vaziyette. Ama bunlarda liyakat yok. Adalet yok. Sistemde denetim yok. Denge yok. Fren yok. Partili Cumhurbaşkanının, tek bir imzayla yapamayacağı hiçbir şey yok. TBMM’nin onayladığı bir uluslararası sözleşmeden bile, ülkeyi tek bir imzayla çıkarabilen, bu yönetim, millet canının derdindeyken, “Daha da yetki” isterim dedi. OHAL ’i ilan etti. Biz de “İhtiyacın yok, ama yapacaksın da bunu bir ayla sınırla, daha fazlasını yapma” dedik. Olmaz dedi. Düşündüğü seçim tarihinden, bir hafta öncesine kadar sürecek bir yetkide ısrar etti. Milletimiz bu kadar acı çekerken, bu kabul edilemez. İşte esas siyasi fırsatçılık, budur, istismar budur. Mevcut 7269 Sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, Afetle Mücadele Konusunda, kendilerine zaten ihtiyaçları olduğu yetkiyi veriyor. Bugüne kadar hiçbir hükümet, doğal afet nedeniyle, OHAL ilan etmedi. 1999’da büyük Marmara Depreminde bile, OHAL ilan edilmedi. Ama yetki obezi Erdoğan, depremi fırsat bilip OHAL ilan etti.

Derdi Muhalefeti Susturmak

Mevcut sistemde zaten her şey, bir kişinin iki dudağı arasında. Bir de bunun üstüne, OHAL yetkilerini neden isteniyor? Tam da seçimler yaklaşırken, kendisinin de dün ağzından kaçırdığı gibi, depremi siyasi istismara dönüştürmeyi önlemek gerekçesiyle, muhalefeti susturmaya; afet yönetimindeki aksaklıklara yönelik eleştirilerin, önünü kesmeye çalışıyor.

Milletin Canını Değil, İmajı Kurtarma Peşinde

Ama kifayetsiz saray yönetimi, Cumhuriyet Halk Partisi’nin, Kuvayı Milliye’den, Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk’tan neşet ettiğini bir türlü anlayamadı. Biz ne tehdide, ne sansüre, ne de yasaklara pabuç bırakmayız. Milletin canını kurtaramayanlar, OHAL ile imajlarını kurtarmanın derdindeler. Yaşadığımız deprem felaketinin, daha ilk anından itibaren, Erdoğan işi gücü bıraktı. Muktedir imajını korumak için, milleti tehdit etmeye başladı. Sosyal medyaya erişimi engelledi. Milletin depremde elindeki en önemli iletişim aracını, elinden almaya bile cüret etti.

Asıl Milletin Tuttuğu Defterden Korkun

Beyefendi, defter tutuyormuş, defteri de günü vakti saati geldiğinde açacakmış. Peki, milletin tuttuğu defter ne olacak? Cenazesini, çöp poşeti içinde teslim alan dedenin, tuttuğu bir defter yok mu? Ölmüş evladının elini, deprem enkazında saatlerce tutan çaresiz babanın, tuttuğu bir defter yok mu? “15 yaşındaki kızım okul birincisiydi. Gelseydiniz yaşayacaktı” diye feryat eden annenin, tuttuğu bir defter yok mu? Korkacaksanız, asıl bu defterlerden korkun... Bugün millet soğukta bir başına. Barınma, tuvalet büyük sorun. Bu eziyetleri çeken insanlarımızın, tuttuğu bir defter yok mu?

Bakanı Başka, Kendisi Başka Konuşuyor

Dün Erdoğan, bir de alışveriş merkezlerinde, marketlerde yağmacılık yapanlarla mücadele için, OHAL yetkilerine ihtiyacı olduğunu söyledi. Oysa kendi atadığı İç İşleri Bakanı bir gün önce, kelimesi kelimesine: “Buradan İçişleri Bakanı olarak söylüyorum. Bazı yerlerde yağma haberleri gibi haberler söz konusu. Bir iki münferit olay tespit edildi. Bunun dışında Türkiye’de böyle bir şey söz konusu değil. Yani böyle bir olay da söz konusu değildir. Ancak bütün bunları büyütme, yani bir yönetilemezlik duygusu ortaya koymak, hele bu dönemde bize karşı değil, vatandaşımıza karşı yapılabilecek önemli bir yanıştır...” demişti. Dün de Erdoğan’ın yağma açıklamasından hemen sonra bir kere daha çıktı. “Yağma ihbarlarının yüzde 99,9’u asılsızdır. Bir güvensizlik algısı oluşturup, milletin değerleriyle oynamak yanıştır” dedi. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu... Erdoğan “yağma var.” Bunun için “OHAL çıkarıyorum” diyor. Atadığı Bakan, “böyle bir şey yok.” “Yönetilemezlik duygusu oluşturmak için, bu haberler çıkarılıyor” diyor. Vatandaşımıza yanılsız kim yapıyor? Bu haberleri çıkaran kim? Erdoğan’ın kendisi. Atama İç İşleri Bakanı da çıkmış, partili Cumhurbaşkanı suçluyor. Bu kafalar ülkeyi böyle yönetemezken, vatandaşlarımızda yönetilemezlik duygusu oluşturmak için kimsenin özel bir çaba göstermesine ihtiyaç yok. Yetkiniz çok. Ama yönetme kabiliyetiniz hiç yok. Sıfır...

Ar Damarları Kalmadı

Bu deprem felaketinde, bunu bir kez daha gördük.” “İnsan kınadığını yaşamadan ölmezmiş.” “Bazı sorumsuzlukların ve yolsuzlukların neticesi olan olayları, kader diyerek geçiştirmek mümkün olamaz... Yeraltında fay kırıklıklarından önce, bağışlayın söylemek zorundayım, kırılan ar damarlarıdır. Birbirini tetikleyerek kırılan bu iki faydan sonra, malzmeden çalmayı alışkanlık haline getirenler, yolsuzluktan ve usulsüzlükten beslenenlere gün doğmuştur. Bu aksaklıkları, bu çözümsüzlükleri gidermek için, bataklığı kökünden kurutmak, sorunları kaynağından çözüme kavuşturmak zorundayız.” Bu sözleri kim söylüyor? Biz söylemiyoruz. Bu sözler 2003’de iki aylık Başbakan olan Erdoğan’ın sözleri. Aynı Erdoğan 20 yıldır ülke yönetiminin de başında. Bataklık kökünden kurutuldu mu? Hayır! Sorunlar kaynağından çözüme kavuşturuldu mu? Hayır! 20 yılda hem bataklık büyüdü. Hem de sorunlar katlandı, devasa oldu. Çünkü beyefendinin devri iktidarında, malzmeden çalmayı alışkanlık haline getirenler, yolsuzluktan, usulsüzlükten beslenenler abat oldu. En azından geçmişte, kırılabilen bir ar damarı vardı. Bugün elde o da kalmadı. Ar damarı kalmayanlar bugün çıkmış, “Millete 10 bin lira verdik. Evleri de 1 yılda biz yaparız” diye konuşuyorlar.

Bu Enkazı Biz Kaldırırız

Siz bu kafayla hiçbir şey yapamazsınız. 20 yıldır yan gelip yatmışsınız. Şimdi ne yapacaksınız? Siz ancak boş boş konuşursunuz, algıyı yönetmeye çalışırsınız. Milletimizi içine düşürdüğünüz bu enkazdan, biz çekip çıkaracağız. Milletimizle, gençlerimizle el ele verip, yaraları biz saracağız. Artık hiç kimse, ar damarı çatlayanlarla, millete sırtını dönenlerle, milletin kanını emenlerle, aynı hizaya gelmemizi beklemesin. Biz milletimizle aynı hizada olmaya devam edeceğiz.

Sahada canla başla mücadele eden kurtarma timlerine, insanlarımızı yardım elini uzatan herkese, sahadaki üstün gayretleriyle umudumuz olan gençlerimize, sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Biliyoruz gidenleri geri getiremeyiz. Ama böyle bir millet, milletimiz iyi bir yönetime kavuştuğunda, bu afetlerin yarasını da hızla saracaktır. Bundan bizim hiç şüphemiz yoktur.